

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

27 päivänä syyskuuta 2006 *

Asiassa T-204/03,

Haladjian Frères SA, kotipaikka Sorgues (Ranska), edustajanaan asianajaja
N. Coutrelis,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään A. Whelan ja O. Beynet, avustajana
asianajaja D. Waelbroeck,

vastaajana,

jota tukevat

Caterpillar, Inc., kotipaikka Peoria, Illinois (Yhdysvallat), ja

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Caterpillar Group Services SA, kotipaikka Charleroi (Belgia),

edustajinaan aluksi solicitor N. Levy ja barrister S. Kingston ja sittemmin Levy ja asianajaja T. Graf,

väliintulijoina,

jossa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan komission 1.4.2003 tekemä päätös, jolla on hylätty Haladjian Frères SA:n Caterpillar, Inc:sta tekemä kantelu, joka koski EY 81 ja EY 82 artiklan oletettua rikkomista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. García-Valdecasas sekä tuomarit J. D. Cooke ja V. Trstenjak,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Pocheć,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.3.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Kanteen taustalla olevat tosiseikat

A Kyseessä olevat yhtiöt

- 1 Kantaja, joka oli tehnyt kantelun, on ranskalainen yhtiö, joka tuo maahan ja myy työkoneiden varaosia Euroopassa ja Afrikassa. Se hankkii tuotteet pääasiallisesti Euroopan unionista ja Yhdysvalloista.

- 2 Kantelun kohteena ollut yhtiö Caterpillar, Inc. on yhdysvaltalainen yritys, joka valmistaa ja myy työkoneita sekä niiden varaosia. Se markkinoi tuotteitaan Euroopassa ja Afrikassa sveitsiläisen tytäryhtiön Caterpillar Overseasin välityksellä. Caterpillar Overseas perusti vuonna 1990 Caterpillar Export Services (CES) -nimisen belgialaisen tytäryhtiön hallinnoidakseen ja valvoakseen Caterpillarin valmistamien varaosien vientiä eri maantieteellisten alueiden välillä.

B *Hallinnolliset menettelyt*

1. *Komission Caterpillaria kohtaan aloittama menettely*

- 3 Caterpillar oli vuonna 1963 ilmoittanut komissiolle vakiosopimuksen, joka koski sen tuotteiden jakelua Euroopassa. Tätä ilmoitusta päivitettiin useaan kertaan, erityisesti vuosina 1983 ja 1992. Ennen kuin Haladjian teki kantelun lokakuussa 1993, eräät muut varaosien jälleenmyyjät olivat tehneet Caterpillarista kanteluja vuodesta 1990 alkaen.

- 4 Näiden kantelujen johdosta komissio oli 12.5.1993 osoittanut Caterpillarille väitetiedoksiannon (jäljempänä väitetiedoksianto), jossa sen väitettiin määränneen maksettavaksi palvelupalkkion alueen ulkopuolelle tapahtuneista myynneistä, harjoittaneen syrjivää hinnoittelua ja kieltäneen myymästä jälleenmyyjille, jos ilmeni, että nämä aikoivat viedä tuotteet maasta.

- 5 Caterpillar esitti 27.8.1993 kantansa väitetiedoksiantoon kiistäen kaikki kyseessä olleet rikkomiset.

2. *Haladjianin kantelun johdosta aloitettu menettely*

- 6 Kantaja teki 18.10.1993 komissiolle 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus)

(EYVL 1962, 13, s. 204) 3 artiklan mukaisen hakemuksen, joka koski perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan oletettuja rikkomisia, joihin Caterpillar oli syyllistynyt (jäljempänä kantelu).

- 7 Caterpillar esitti huomautuksensa kantelusta 25.1.1994.

- 8 Haladjian esitti 23.5.1994 näkemyksensä näistä huomautuksista sekä Caterpillarin väitetiedoksiantoon antamasta vastauksesta.

- 9 Tutkimuksensa yhteydessä komissio suoritti 6. ja 7.7.1995 tarkastuksen eräiden Caterpillarin eurooppalaisten jakelijoiden luona. Samaten komissio lähetti syyskuussa 1995 ja sitten helmikuussa 1996 Caterpillarin eurooppalaisille jakelijoille erinäisiä tietojensaantipyyntöjä, joihin saatiin viimeiset vastaukset huhtikuussa 1996.

- 10 Haladjian lähetti komissiolle myös useita kirjeitä saattaakseen tämän tietoon uusia asiakirjoja. Erityisesti 11.8.2000 se lähetti komissiolle yhteenvedon, johon oli koottu kaikki asiakirja-aineistoon liitetyt kantelun osat.

- 11 Komissio lähetti 19.7.2001 kantajalle kuulemisesta tietyissä EY:n perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan mukaisissa menettelyissä 22.12.1998 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2842/98 (EYVL L 354, s. 1) 6 artiklan mukaisen kirjeen, jossa se ilmoitti kantajalle aikovansa hylätä kantelun (jäljempänä 6 artiklan mukainen kirje).

- 12 Kantaja esitti 22.10.2001 komissiolle huomautuksensa 6 artiklan mukaisesta kirjeestä.
- 13 Komissio hylkäsi kantelun virallisesti 1.4.2003 tekemällään päätöksellä (jäljempänä riidanalainen päätös).
- 14 Komissio ilmoitti 8.5.2003 Caterpillarille kirjeellä, että se oli Caterpillarin väitetiedoksiantoon antaman vastauksen ja myöhemmin kerätyt tiedot analysoituaan päättänyt peruuttaa nämä väitteet ja lopettaa asian käsittelyn.

Oikeudenkäyntimenettely sekä asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

- 15 Kantaja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 10.6.2003 toimittamallaan kannekirjelmällä.
- 16 Caterpillar ja Caterpillar Group Services pyysivät 2.10.2003 päivätyllä kirjeellä, jota täydennettiin 16.10.2003, saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.
- 17 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen viidennen jaoston puheenjohtajan 5.12.2003 antamalla määräyksellä Caterpillar ja Caterpillar Group Services hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan komission vaatimuksia, ja samalla määräyksellä hyväksyttiin luottamuksellista käsittelyä koskeva pyyntö.

- 18 Caterpillar ja Caterpillar Group Services (jäljempänä Caterpillar) jättivät 2.2.2004 väliintulokirjelmän. Kantaja esitti huomautuksensa väliintulokirjelmästä 22.4.2004 ja komissio 20.4.2004.
- 19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja pyytää prosessinjohtotoimenpiteinä komissiota ilmoittamaan, miten väitetiedoksiannon jälkeen Caterpillaria kohtaan aloitettu menettely oli päättynyt. Komissio vastasi tähän ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymykseen 8.3.2006 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 10.3.2006.
- 20 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 28.3.2006 pidetyssä istunnossa.
- 21 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen
  - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja
  - velvoittaa väliintulijat vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä korvaamaan kantajalle väliintulosta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

22 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- hylkää kanteen ja
- velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Väliintulijat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- hylkää kanteen ja
- velvoittaa kantajan korvaamaan niille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

A Alustavat huomautukset velvollisuuksista, joita komissiolla on tutkiessaan EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomista koskevaa kantelua

24 Asianosaiset tuovat aluksi esiin velvollisuudet, joita komissiolla on kantelua tutkiessaan, analysoivat sitä, mikä on se näytön ja perustelujen taso, jota tältä toimielimeltä on tässä yhteydessä vaadittava, ja väittelevät siitä, kuinka laajaa valvontaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin harjoittaa siinä tapauksessa, että kantelun hylkäävästä päätöksestä nostetaan kanne.

- 25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa aluksi, että riidanalaisessa päätöksessä katsotaan EY 81 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan sovellettavuutta koskevan analyysin päätteeksi, että ne seikat, jotka Haladjian on tuonut esiin hallinnollisessa menettelyssä ja erityisesti vastatessaan 6 artiklan mukaiseen kirjeeseen, ”eivät mahdollista [kantelun] hyväksymistä”, ja tämän vuoksi päätöksessä hylätään kantelu. Tässä yhteydessä on muistutettava, mitkä ovat kantelijan oikeudet ja komission velvollisuudet, jos kantelu, jossa väitetään, että EY 81 ja EY 82 artiklaa on rikottu, hylätään.
- 26 Kantelijalla on oikeus saada tieto perusteluista, joiden vuoksi komissio aikoo hylätä sen tekemän kantelun, ja kommentoida näitä perusteluja, ennen kuin komissio tekee tällaisen päätöksen. Tähän tapaukseen sovellettavissa asetuksissa N:o 17 ja N:o 2842/98 nimittäin annetaan menettelyllisiä oikeuksia henkilöille, jotka ovat tehneet komissiolle kantelun asetuksen N:o 17 3 artiklan perusteella. Näihin oikeuksiin kuuluvat ne, joista säädetään asetuksen N:o 2842/98 6 artiklassa, jonka mukaan komissio siinä tapauksessa, että se katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta käsitellä kantelua, ilmoittaa kantelun hylkäämistä koskevat perustelunsa kantelijalle ja asettaa määräajan, jonka kuluessa kantelija voi esittää kirjalliset huomautuksensa.
- 27 Asetuksissa N:o 17 ja N:o 2842/98 ei kuitenkaan ole nimenomaisia säännöksiä, jotka koskisivat kantelun johdosta tehtävää aineellista ratkaisua tai komission mahdollisia velvollisuuksia suorittaa tutkimuksia siltä osin kuin on kysymys kantelun tutkimisesta (asia T-24/90, Automec v. komissio, tuomio 18.9.1992, Kok. 1992, s. II-2223, Kok. Ep. XIII, s. II-65, 72 kohta). Tältä osin on todettava, ettei komissiolla ole velvollisuutta aloittaa menettelyä yhteisön oikeuden mahdollisten rikkomusten toteamiseksi (ks. vastaavasti asia 247/87, Star Fruit v. komissio, tuomio 14.2.1989, Kok. 1989, s. 291, erityisesti s. 301) ja että kantelijoille asetuksilla N:o 17 ja N:o 2842/98 annettuihin oikeuksiin ei sisälly oikeutta saada lopullista päätöstä siitä, onko väitetty rikkominen tapahtunut (asia 125/78, GEMA v. komissio, tuomio 18.10.1979, Kok. 1979, s. 3173, Kok. Ep. IV, s. 633, 17 ja 18 kohta).

- 28 Oikeuskäytännössä on näiden periaatteiden perusteella katsottu, että jos komissiolla ei ole velvollisuutta ottaa kantaa siihen, onko kilpailusääntöjä rikottu, sillä ei voi olla velvollisuutta suorittaa tutkintaa, koska tutkinnalla ei voi olla muuta tavoitetta kuin todisteiden etsiminen siitä, onko kilpailusääntöjä rikottu, minkä vahvistamiseen komissiolla ei ole velvollisuutta (em. asia *Automec v. komissio*, tuomion 76 kohta). Lisäksi on todettava, että vaikka tällainen tutkinta olisi suoritettu, missään johdetun oikeuden säännöksessä ei anneta kantelijalle oikeutta velvoittaa komissiota jatkamaan menettelyä siihen saakka, että asiassa tehdään lopullinen päätös, jossa todetaan, että kilpailusääntöjä on rikottu väitetyn tavoin tai että niitä ei ole rikottu (asia *C-449/98 P, IECC v. komissio*, tuomio 17.5.2001, Kok. 2001, s. I-3875, 35 kohta). Se, että komissiolla on tällainen harkintavalta tutkiessaan kanteluja, ei nimittäin riipu siitä, kuinka pitkälle asian tutkinta on edennyt (em. asia *IECC v. komissio*, tuomion 37 kohta).
- 29 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tässä yhteydessä katsonut, että kun komissio päättää tutkia kantelun, sen on – ellei sillä ole asianmukaisesti yksilöityjä perusteita tehdä toisin – tutkintaa suorittaessaan noudatettava vaadittua huolellisuutta, vakavuutta ja tarkkuutta, jotta se voisi täysin tietoisena asiaan vaikuttavista seikoista arvioida kantelun tekijöiden sen harkittaviksi esittämät tosiseikat ja oikeudelliset seikat (asia *T-7/92, Asia Motor France ym. v. komissio*, tuomio 29.6.1993, Kok. 1993, s. II-669, Kok. Ep. XIV, s. II-85, 36 kohta ja asia *T-206/99, Métropole Télévision v. komissio*, tuomio 21.3.2001, Kok. 2001, s. II-1057, 59 kohta).
- 30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on nämä näkökohdat huomioon ottaen selvitettävä, onko riidanalaisessa päätöksessä, jossa kantelu hylätään, tutkittu komission harkittaviksi hallinnollisessa menettelyssä esitetyt tosiseikat ja oikeudelliset seikat asianmukaisesti. Tältä osin on muistutettava, että tuomioistuimen valvoessa komission toimia, jotka sisältävät monitahoisten taloudellisuonteisten arviointien tekemistä, kuten silloin, kun *EY 81* ja *EY 82* väitetään rikotun, tämä valvonta kohdistuu vain siihen, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että tosiseikat pitävät aineellisesti paikkansa, ettei ole tapahtunut ilmeistä arviointivirhettä ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin (yhdistetyt asiat *142/84* ja *156/84, BAT ja Reynolds v. komissio*, tuomio 17.11.1987, Kok. 1987, s. 4487, Kok. Ep. IX, s. 249, 62 kohta; asia *C-225/91, Matra v. komissio*, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203, Kok. Ep. XIV, s. I-233, 23 ja 25 kohta ja em. asia *Motor France ym. v. komissio*, tuomion 33 kohta).

B Yleisesitys CES-järjestelmästä, Haladjianin väitteistä ja riidanalaisesta päätöksestä

- 31 Haladjianin kantelu koskee muutoksia, joita Caterpillar teki vuodesta 1982 lähtien varaosien myyntijärjestelmäänsä rajoittaakseen Yhdysvalloista Eurooppaan suuntautuvaa rinnakkaistuontia.

1. CES-järjestelmän kuvaus

- 32 Caterpillar on tuotteidensa myyntiä varten jakanut maailman eri maantieteellisiin vyöhykkeisiin, joita ovat muun muassa Yhdysvallat, EY/EFTA-vyöhyke ja Afrikka, ja antanut työkoneiden ja niiden varaosien myynnin 181 itsenäiselle jakelijalle, jotka toimivat 160 maassa. EY/EFTA-vyöhykkeellä toimivilla Caterpillarin jakelijoilla ei ole yksinmyyntioikeutta niille osoitetulla alueella. Caterpillarilla on siten Italiassa kaksi jakelijaa (mm. Maia), Yhdistyneessä kuningaskunnassa kaksi jakelijaa (mm. Leverton) ja Ranskassa yksi jakelija (Bergerat).
- 33 Caterpillar ei määrää jakelijoidensa myyntihintoja. Kukin niistä on vapaa asettamaan omat hintansa ottaen huomioon ostohinnan, vaihtokurssien vaihtelut, myyntikulut ja paikalliset kilpailuolosuhteet. Hallinnollisessa menettelyssä kerättyjen tietojen mukaan yhdysvaltalaisien jakelijoiden hinnat ovat alempia kuin eurooppalaisten jakelijoiden hinnat, jotka ovat afrikkalaisten jakelijoiden hintoja alempia. Eurooppalaisten jakelijoiden hinnat myös vaihtelevat huomattavasti eri maiden välillä.

- 34 Caterpillar ei vuoteen 1982 saakka millään tavalla rajoittanut varaosien hankkimista joltakin maantieteelliseltä vyöhykkeeltä toiselle. Sekä varaosien jälleenmyyjillä että käyttäjillä oli samaten täysi vapaus hankkia varaosia saman maantieteellisen vyöhykkeen (kuten (EY/EFTA-vyöhykkeen) sisältä. Vuonna 1982 Caterpillar kuitenkin totesi, että useat jälleenmyyjät käyttivät maantieteellisten vyöhykkeiden välisiä hintaeroja hyväkseen harjoittaakseen merkittävää tuontia maantieteelliseltä vyöhykkeeltä toiselle. Caterpillarin mukaan nämä toimitukset vaaransivat sen jakelijoiden kannattavuuden, sillä nämä olivat tehneet huomattavia investointeja vastatakseen työkoneiden tehokkaan ja kilpailukykyisen jakelun vaatimuksiin.
- 35 Caterpillar päätti vuodesta 1982 rajoittaa varaosien myyntiä maantieteelliseltä vyöhykkeeltä toiselle (jäljempänä vyöhykkeiden välinen myynti). Caterpillar ilmoitti siten 24.9.1982 kirjeitse yhdysvaltalaisille jakelijoilleen, ettei sen varaosia saanut enää myydä jälleenmyyjälle, joka vie ne Yhdysvalloista. Caterpillar ilmoitti samoin 15.12.1982 kirjeitse eurooppalaisille jakelijoilleen, ettei varaosia saanut myydä jälleenmyyjälle vietäväksi Yhdysvaltojen tai EY/EFTA-vyöhykkeen maiden ulkopuolelle.
- 36 Koska näitä ohjeita ei noudatettu, Caterpillar ilmoitti kirjeitse 2.2.1990 jakelijoilleen kaikissa maissa, että se perustaa Caterpillar Export Servicesin (CES) hallinnoidakseen ja valvoakseen vyöhykkeiden välistä myyntiä (jäljempänä CES-järjestelmä). Caterpillar myös toimitti jakelijoilleen ajoittain päivitettävän luettelon vyöhykkeiden välistä myyntiä harjoittavista jälleenmyyjistä kiinnittääkseen jakelijoiden huomiota ja saadakseen ne varmistumaan tilattujen varaosien määränpäästä (jäljempänä vyöhykkeiden välisten jälleenmyyjien luettelo). Riidanalaisen päätöksen mukaan jakelijalla on kuitenkin yksinomainen harkintavalta varaosien määränpään varmistamista koskevan menettelyn osalta.
- 37 CES-järjestelmän mukaan Caterpillarin valmistamien varaosien myynnissä noudatetaan seuraavia periaatteita.

- 38 Ensinnäkin lopullinen käyttäjä voi vapaasti ostaa Caterpillarin varaosia mistä tahansa Euroopasta tai muilta maantieteellisiltä vyöhykkeiltä.
- 39 Toiseksi eurooppalainen jälleenmyyjä voi ostaa varaosia myytäväksi edelleen EY/EFTA-vyöhykkeen maissa keneltä tahansa näissä maissa toimivalta jakelijalta. Jälleenmyyjän pitäisi tällä tavoin pystyä muodostamaan varastoja. CES-järjestelmää ei sovelleta eurooppalaiseen jälleenmyyjään, joka ostaa varaosia EY/EFTA-vyöhykkeen maasta myydäkseen ne edelleen toisessa tämän vyöhykkeen maassa.
- 40 Kolmanneksi eurooppalainen jälleenmyyjä, joka hankkii varaosia Yhdysvalloista myydäkseen ne EY/EFTA-vyöhykkeellä, voi aina ostaa niitä Caterpillarin yhdysvaltalaisilta jakelijoilta, mutta edellytyksenä on, että noudatetaan erityistä menettelyä, jossa on kaksi olennaista osaa. Yhtäältä eurooppalaisen jälleenmyyjän on ilmoitettava CES:lle, kenelle eurooppalaiselle asiakkaalle se ostaa varaosat, jotta tälle saataisiin asiakastunnus. Toisaalta yhdysvaltalaisen jakelijan on ilmoitettava Caterpillarille, että se lähettää varaosatilauksen, jonka eurooppalainen jälleenmyyjä on tehnyt viedäkseen tuotteet EY/EFTA-vyöhykkeelle. Tällöin Caterpillar laskuttaa tältä jakelijalta hinnan, joka on noin 10 prosenttia korkeampi kuin Yhdysvaltojen markkinoille menevistä varaosista tavanomaisesti laskutettu hinta (jäljempänä yhdysvaltalaisiin jakelijoihin sovellettava hinta). Caterpillarin kannalta tämä hinnankorotus on perusteltu sen vuoksi, että se haluaa siirtää osan tästä liiketoimesta syntyneestä voitosta Euroopassa sijaitsevalle jakelijalle, joka vastaa myynninjälkeisestä palvelusta kyseisen työkoneen osalta. Yhdysvaltalainen jakelija saa kuitenkin vapaasti periä haluamansa hinnan eurooppalaiselta jälleenmyyjältä.
- 41 Samaa menettelyä noudatetaan, jos eurooppalainen jälleenmyyjä haluaa ostaa varaosia Euroopasta myydäkseen ne edelleen Afrikassa.

2. Haladjianin väitteet

- 42 Kantelussa, jota on täydennetty erityisesti 11.8.2000 lähetetyllä yhteenvedolla, Haladjian väittää, että ilmiannetuilla menettelytavoilla rikotaan EY 81 ja EY 82 artiklaa. Sen mukaan erityisesti CES-järjestelmä on sellaisenaan EY 81 artiklassa tarkoitettu yritysten välinen sopimus, ja se, miten se pannaan täytäntöön erityisesti Haladjianin osalta, on omiaan rajoittamaan kilpailua yhteisössä. Haladjian väittää siten, että Caterpillar kieltää jakelijoiltaan vyöhykkeiden välisen myynnin – esimerkiksi varaosien viennin Yhdysvalloista EY/EFTA-vyöhykkeelle – sekä myynnin varaosien jälleenmyyjille, jotka ovat sijoittautuneet toisiin maihin EY/EFTA-vyöhykkeellä (jäljempänä yhteisön sisäinen myynti), esimerkiksi myynnin Italiasta Ranskaan.
- 43 Vyöhykkeiden välisen myynnin osalta Haladjian katsoo, että rajoitus, jonka mukaan se voi ostaa Yhdysvalloista vain sellaisia varaosia, joiden ostamiseen eurooppalainen asiakas on todella antanut sille toimeksiannon, estää sitä toimittamasta Euroopan markkinoille varaosia tyydyttävällä tavalla, koska se vie siltä mahdollisuuden pitää riittävää varaosavarastoa, ja vääristää siten kilpailua. Haladjian väittää myös, että yhdysvaltalaisiin jakelijoihin sovellettavan hinnan korottaminen 10 prosentilla siinä tapauksessa, että myytävät tuotteet menevät vientiin, on kilpailunrajoitus, joka vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- 44 Yhteisön sisäisen myynnin osalta Haladjian väittää, että Caterpillar ja sen eurooppalaiset jakelijat kieltävät kaiken rinnakkaistuonnin yhteisön jäsenvaltioiden välillä, mikä vahingoittaa kilpailua ja vaikuttaa kauppaan.

3. Riidanalainen päätös ja Haladjianin kanne

- 45 Riidanalaisessa päätöksessä kuvaillaan ensin CES-järjestelmää ja esitetään tulokset tutkimuksesta, joka oli toteutettu sen selvittämiseksi, pitävätkö Haladjianin väitteet

paikkansa, ja sen jälkeen täsmennetään, mistä syistä komissio katsoo, että kerättyjen tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta käsitellä kantelua. Komission oikeudellisessa arvioinnissa erotetaan toisistaan vyöhykkeiden välinen myynti CES-järjestelmän puitteissa ja yhteisön sisäinen myynti.

- 46 Kun riidanalaisessa päätöksessä tutkitaan "[EY 81 artiklan 1 kohdan] sovelletta-
vuutta [vyöhykkeiden välistä myyntiä] koskeviin sopimuksiin ja yhdenmukais-
tettuihin menettelytapoihin", siinä todetaan, että CES-järjestelmällä ei eristetä
yhteisön markkinoita, koska siinä ei tosiasiallisesti tai oikeudellisesti kielletä
eurooppalaisia hintoja alemmilla hinnoilla tuotujen varaosien kilpailua. Päätöksessä
todetaan tältä osin yhtäältä, että EY/EFTA-vyöhykkeellä eurooppalaiset jälleenmyy-
jät voivat vapaasti ja ilman mitään rajoituksia hankkia tuotteita tällä vyöhykkeeltä
sijaitsevilta jakelijoilta, ja toisaalta, että nämä jälleenmyyjät voivat aina hankkia
tuotteita Yhdysvalloista CES-järjestelmän puitteissa (riidanalaisen päätöksen
7.2 kohdan neljäs alakohta).
- 47 Riidanalaisessa päätöksessä kylläkin todetaan, että tätä hankintalähdettä koskee
velvoite, että varaosien lopulliset käyttäjät on ilmoitettava, mutta tämä velvoite ei ole
omiaan rajoittamaan Yhdysvaltojen ja Euroopan välistä kauppaa tuntuvasti ja
vaikuttamaan yhteisön sisäiseen kauppaan, mistä todistaa se, että tuonti Yhdysval-
loista on edelleen mahdollista ja kannattavaa, se, että Euroopan markkinoita ei siis
ole eristetty, ja se, että Haladjian käytännössä edelleen käyttää tätä vaihtoehtoista
hankintalähdettä (riidanalaisen päätöksen 7.2 kohdan neljäs alakohta ja 7.2 kohdan
Päätelmät-osan ensimmäinen luetelmakohta).
- 48 Riidanalaisessa päätöksessä todetaan samaten, että 10 prosentin ero yhdysvaltalaisiin
jakelijoihin sovellettavien hintojen ja vyöhykkeiden väliseen myyntiin sovellettavien
hintojen välillä on vähämerkityksinen suhteessa varaosien yhdysvaltalaisen hintojen
ja eurooppalaisten hintojen väliseen eroon ja neutraali siltä osin kuin on kysymys
jälleenmyyjien välisestä kilpailusta Euroopan markkinoilla. Vaikutus, joka tällä
hinnankorotuksella voi olla kilpailuun, jota Yhdysvalloista tuotteita maahantuovat
jälleenmyyjät pystyvät harjoittamaan suhteessa EY/EFTA-maiden virallisiin jakeli-
joihin, on näin ollen erittäin pieni (riidanalaisen päätöksen 7.2 kohdan neljäs
alakohta ja 7.2 kohdan Päätelmät-osan ensimmäinen luetelmakohta).

49 Kun riidanalaisessa päätöksessä tutkitaan ”[EY 81 artiklan 1 kohdan] sovellettavuutta [yhteisön sisäiseen myyntiin]”, siinä todetaan, ettei CES-järjestelmään sisälly mitään kilpailunrajoitusta, kun huomioon otetaan kantelun kohde. Päätöksen mukaan CES-järjestelmä koskee vain vyöhykkeiden välistä myyntiä, eikä se kyseenalaista osto- ja myyntivapautta EY/EFTA-vyöhykkeen sisällä. Lopulliset käyttäjät ja eurooppalaiset jälleenmyyjät voivat vapaasti ostaa varaosia keneltä tahansa Caterpillarin hyväksymältä EY/EFTA-vyöhykkeelle sijoittautuneelta jakelijalta, kunhan jälleenmyyjien ostamat varaosat on tarkoitettu tällä vyöhykkeellä sijaitsevien maiden markkinoille (riidanalaisen päätöksen 7.1 kohta).

50 Kantaja vetoaa kanteessaan pääasiallisesti kolmeen kanneperusteeseen. Ensimmäinen kanneperuste perustuu tosiseikkojen arvioinnissa tapahtuneisiin ilmeisiin virheisiin sekä oikeudellisiin virheisiin, jotka koskevat EY 81 artiklan 1 kohdan sovellettavuutta CES-järjestelmään. Toinen kanneperuste perustuu oikeudellisiin virheisiin, jotka koskevat EY 82 artiklan sovellettavuutta CES-järjestelmään. Kolmas kanneperuste perustuu menettelysääntöjen rikkomiseen ja kantelijan oikeuksien loukkaamiseen.

C Ensimmäinen kanneperuste, joka perustuu tosiseikkojen arvioinnissa tapahtuneisiin ilmeisiin virheisiin ja EY 81 artiklan sovellettavuutta koskeviin oikeudellisiin virheisiin

51 Kantaja väittää, että riidanalaisessa päätöksessä on useita ilmeisiä arviointivirheitä, jotka koskevat komission käsiteltäväksi hallinnollisessa menettelyssä saatettuja tosiseikkoja ja jotka ovat johtaneet oikeudellisiin virheisiin, jotka koskevat kyseessä olevien sopimusten ja menettelytapojen arviointia ja luonnehdintaa suhteessa EY 81 artiklaan.

1. CES-järjestelmää koskevat väitteet

52 Kantaja väittää ensinnäkin, että riidanalaisessa päätöksessä kieltäydytään virheellisesti toteamasta, että CES-järjestelmällä itsellään luodaan esteitä jäsenvaltioiden väliselle kaupalle korottamalla yhdysvaltalaisiin jakelijoihin sovellettavaa hintaa vyöhykkeiden välisen myynnin osalta ja rajoittamalla eurooppalaisten jälleenmyyjien Yhdysvalloista tekemiä tilauksia niin, että ne voivat koskea vain varaosia, joiden hankkimiseen eurooppalainen asiakas on todella antanut toimeksiannon. Seuraavaksi Haladjian esittää kolme yksityiskohtaista väitettä, jotka koskevat vyöhykkeiden välisten jälleenmyyjien luetteloa, vyöhykkeiden välisten ostojen määränpään valvontaa ja viivästystä CES-järjestelmän puitteissa toteutettujen liiketoimien yksilöimiseen tarkoitettujen tunnusten (jäljempänä CES-tunnukset) myöntämisessä.

a) Vyöhykkeiden välisen myynnin rajoittamisen vaikutus

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

53 Kantaja väittää, että CES-järjestelmän maailmanlaajuisuutta ja sillä vyöhykkeiden väliselle myynnille asetettua rajoitusta ei voida erottaa järjestelmän yhteisön sisäisestä osasta, jonka vaikutuksia on arvioitava konkreettisesti eikä abstraktisti. Ei siis voida todeta, ettei CES-järjestelmä vaikuta tuntuvasti kilpailuun yhteisössä, koska riidanalaisessa päätöksessä ei ole lainkaan analysoitu relevantteja markkinoita. Kantajan mukaan myöskään käsitys, jonka mukaan tuonti Yhdysvalloista Eurooppaan on edelleen mahdollista ja kannattavaa eikä Euroopan markkinoita siten ole eristetty (ks. riidanalaisen päätöksen 7.2 kohta, s. 25, ensimmäinen luetelmakohta), ei ole relevantti peruste päätelmälle, että kilpailua ei ole EY 81 artiklassa tarkoitettuin tavoin rajoitettu.

54 Tältä osin kantaja korostaa, että riidanalaisessa päätöksessä ei päätellä mitään siitä seikasta, että eri maantieteelliset markkinat ovat tiukasti eristettyjä, mikä ilmenee

siitä, että jälleenmyyjät eivät lopullisista käyttäjistä poiketen voi ostaa itsenäisesti Yhdysvalloista, siitä seikasta, ettei kantaja itse – joka on ainoa yhteisössä jäljellä oleva vaihtoehtoinen hankintalähde – voi muodostaa Yhdysvalloista peräisin olevia varastoja, ja siitä seikasta, että kantajan markkinaosuus Ranskassa on pienentynyt huomattavasti. Tämä markkinaosuus on laskenut vuoden 1982 30 prosentista 20 prosenttiin vuonna 1993 ja alle 10 prosenttiin vuonna 2003 Caterpillarin Ranskassa toimivan jakelijan Bergerat'n eduksi, ja tämä markkinaosuuden pieneminen ylittää selvästi tuntuvuuden alarajan, joka on oikeuskäytännössä määritelty sille, milloin yhteisön oikeutta on sovellettava (asia T-368/00, General Motors Nederland ja Opel Nederland v. komissio, tuomio 21.10.2003, Kok. 2003, s. II-4491, 153 kohta). Kantajan mukaan tämä markkinaosuuden pieneminen riittää osoittamaan, että on olemassa EY 81 artiklassa tarkoitettu kilpailunrajoitus. Tämä markkinaosuuden kehitys huomioon ottaen on merkityksentöntä, että niiden lopullisten käyttäjien määrä, joille Haladjian ostaa Yhdysvalloista varaosia CES-järjestelmän puitteissa, on kasvanut vuodesta 2001 vuoteen 2003. Lisäksi kantaja toteaa, että on tutkittava koko markkinoita eikä pelkästään kantelijan tilannetta. CES-järjestelmän puitteissa Yhdysvalloista tehdyt ostot eivät tässä tilanteessa ole tehokas vaihtoehtoinen hankintalähde eurooppalaiselle lopulliselle käyttäjälle, joka etsii myyjää, joka pystyy nopeasti toimittamaan sille varaosia varastosta.

55 Kantaja väittää myös, että sen, että yhdysvaltalaisiin jakelijoihin sovellettavaa hintaa korotetaan, jos varaosat viedään Eurooppaan, ainoa vaikutus ei ole tuotteiden kallistuminen 10 prosentilla, koska tosiasiallisesti laskutettu hinta voi olla yhdysvaltalaisiin jakelijoihin sovellettavaa hintaa alempi niiden alennusten johdosta, joita Caterpillar tavanomaisesti myöntää jakelijoilleen. Useista Haladjianin komissiolle toimittamista asiakirjoista ilmenee, että Caterpillar ei myönnä tavanomaisia alennuksia jakelijoille, jota myyvät tuotteita vientiin (ks. Caterpillarin yhdysvaltalaisille jakelijoille 2.2.1990 lähettämä kirje ja Caterpillarin vähittäisjakelijoille (sub-dealers) 28.6.1993 lähettämä kirje). Lisäkustannus, joka aiheutuu yhdysvaltalaiselle jakelijalle ja tätä kautta eurooppalaiselle jälleenmyyjälle ja tämän asiakkaalle, voi siis olla huomattavasti suurempi kuin se, johon riidanalaisessa päätöksessä viitataan.

56 Komissio ja Caterpillar toteavat, että tuonti Yhdysvalloista on edelleen mahdollista ja kannattavaa ja että Haladjian on edelleen vaihtoehtoinen hankintalähde eurooppalaisille käyttäjille. Haladjianin yksilöimät vaikeudet eivät siis voi olla EY 81 artiklan

1 kohdassa määritelty kilpailunrajoitus, etenkin kun otetaan huomioon arviointiperusteet, jotka yhteisöjen tuomioistuin on määritellyt asiassa C-306/96, Javico, 28.4.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. I-1983, 16 ja 25 kohta), jonka mukaan edellytetään, että väitettyjen kilpailunrajoitusten vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei ole vähäinen vaan tuntuva.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

57 Aluksi on todettava, että CES-järjestelmällä kielletään vyöhykkeiden välinen myynti ainakin siinä tapauksessa, että se ei vastaa sellaisen käyttäjän todellista tilausta, joka on antanut jälleenmyyjälle toimeksiannon toimia välittäjänä, jolloin tilaus on toteutettava CES-järjestelmän välityksellä. Tältä osin ei ole kiistetty, että Haladjianin kaltainen eurooppalainen jälleenmyyjä ei voi enää ostaa Caterpillarin valmistamia varaosia Yhdysvalloista omaan lukuunsa erityisesti muodostaakseen varastoja, joilla pystytään täyttämään eurooppalaisten asiakkaiden tarpeet, mikä oli mahdollista ennen CES-järjestelmän käyttöönottoa. Lisäksi siinä tapauksessa, että kyse on vyöhykkeiden välisestä myynnistä, yhdysvaltalaisiin jakelijoihin sovellettavaa hintaa korotetaan noin 10 prosentilla, kun taas Yhdysvaltoihin sijoittautunut jakelija on vapaa määräämään hinnan, jonka se aikoo vaatia eurooppalaiselta jälleenmyyjältä.

58 Komissio on tässä tilanteessa tutkinut nämä vyöhykkeiden välistä myyntiä koskevat rajoitukset Caterpillaria kohtaan aloitettujen hallinnollisten menettelyjen yhteydessä ja Haladjianin kantelun johdosta. Tässä yhteydessä Caterpillar on pystynyt tuomaan esiin, että työkoneen todellinen hankintakustannus muodostuu puoliksi koneen ostohinnasta ja puoliksi varaosa- ja huoltokustannuksista. Käytännössä juuri varaosien myynti pikemminkin kuin työkoneiden myynti mahdollistaa sen, että jakelijat pystyvät kattamaan jakeluverkon muodostamiskustannukset. Näissä olosuhteissa Caterpillar on halunnut ottaa käyttöön järjestelmän, jonka avulla jakelijoiden edut pystytään ottamaan paremmin huomioon, sillä jakelijat joutuvat täyttämään velvollisuuksia, joita ei ole jälleenmyyjillä, jotka toimivat varaosien rinnakkaistuojina joutumatta vastaamaan työkoneiden jakeluun liittyvistä kustan-

nuksista. Tämä järjestelmä on Caterpillarin asiakkaiden etujen mukainen, koska niiden intressissä on, että ne pystyvät hyödyntämään hyvää jakeluverkkoa turvatakseen koneidensa huollon ja korjaukset. Caterpillar on istunnossa täsmentänyt, että tämä on sen myyntipolitiikan määräävä tekijä ja että se luottaa jakeluverkkonsa laatuun kilpaillessaan muiden työkoneenvalmistajien kanssa.

- 59 Haladjianin ja muiden riippumattomien jälleenmyyjien tilannetta on arvioitava tässä asiayhteydessä. Haladjian ei nimittäin voi pelkästään vaatia sen edullisen tilanteen säilyttämistä, josta se on hyötynyt ennen vuotta 1982 ja jonka vallitessa se pystyi rajoituksetta hankkimaan tuotteita Yhdysvalloista, koska juuri tämä tilanne uhkasi vahingoittaa Caterpillarin maailmanlaajuisen jakeluverkon eheyttä ja laatua ja oli CES-järjestelmän käyttöönoton syy. Tältä osin on syytä todeta riidanalaisen päätöksen tavoin, että Haladjian edelleen pystyy hankkimaan tuotteita Yhdysvalloista, kunhan se noudattaa CES-järjestelmän sääntöjä. Tämä jäljellä oleva hankintamahdollisuus on täysin asianmukainen, koska Caterpillar pystyy sen avulla täyttämään odotukset, joita on eräillä sen asiakkailta, jotka haluavat, että niillä on käytössään jokin muu kuin paikallisen jakelijan tarjoama varaosien hankintalähde.
- 60 Asiakirja-aineistosta ilmenee tältä osin, että Haladjian osoittaa edelleen tiettyä dynaamisuutta siltä osin kuin on kysymys Yhdysvalloista EY/EFTA-vyöhykkeelle suuntautuvasta rinnakkaistuonnista, koska niiden lopullisten käyttäjien kokonaismäärä, joiden osalta se on rekisteröity CES:iin vyöhykkeiden välisen myynnin perusteella, on kasvanut yli 20 prosenttia vuodesta 2001 vuoteen 2003 ja koska ostot, joita se on tehnyt Yhdysvalloista CES-järjestelmän kautta, ovat tänä aikana kasvaneet melkein 40 prosenttia. Haladjian on täten sopeutunut CES-järjestelmällä käyttöön otettuihin uusiin sääntöihin, ja – jos se pitää paikkansa – toteamus, jonka mukaan se on ainoa yhteisössä jäljellä oleva vaihtoehtoinen hankintalähde, on saattanut mahdollistaa sen toiminnan laajentamisen Ranskasta muihin jäsenvaltioihin.

- 61 Väitteestä, joka koskee Haladjianin markkinaosuuksien pienenemistä Ranskassa, on todettava, että tämä väite ei perustu riittävän todistusvoimaisiin tietoihin, koska väitettä on tuettu vertailemalla muitakin kuin Caterpillarin tuotteita myyvän ja Haladjiania enemmän palveluja tarjoavan Bergerat'n kokonaisliikevaihtoa ja Haladjianin liikevaihtoa ja koska Haladjianilla vuonna 1982 alun perin ollut markkinaosuus ("noin kolmasosa markkinoista") on laskettu Bergerat'n vuonna 1979 tekemän sellaisen epävirallisen arvion perusteella, josta Haladjian sai tiedon epäsuorasti erään kanadalaisen jakelijan 19.10.1981 esittämästä muistiosta.
- 62 Kantajan väitteestä, jonka mukaan hinnankorotuksen, jonka Caterpillar kohdistaa yhdysvaltalaiseen jakelijaansa, jos varaosat viedään Eurooppaan, ainoa vaikutus ei ole yhdysvaltalaisiin jakelijoihin sovellettavan hinnan nouseminen 10 prosentilla, koska yhdysvaltalaisen jakelijan asiakkaalta tosiasiallisesti laskutettu hinta voi olla tätä hintaa alempi niiden alennusten johdosta, joita Caterpillar myöntää jakelijalle, on todettava, että – kuten riidanalaisessa päätöksessä tuodaan esiin (5.1 kohdan kolmas alakohta) – Caterpillar ei puutu sen lopullisen myyntihinnan määräämiseen, jota sen yhdysvaltalaiset jakelijat soveltavat vyöhykkeiden väliseen myyntiin. Joka tapauksessa on todettava, ettei kantaja ole näyttänyt toteen väitteitään, joiden mukaan Caterpillar epäi jakelijoiltaan tavanomaiset alennukset pelkästään sen vuoksi, että myynti johtaa vientiin, eikä osoittanut, että CES-järjestelmä on poistanut Yhdysvaltojen ja EY/EFTA-vyöhykkeen väliset merkittävät hintaerot siinä määrin, että tällaisesta viennistä on tullut kaupallisesti huomattavasti vähemmän kiinnostavaa, etenkin kun yhdysvaltalaisilla jakelijoilla on edelleen vapaus myöntää alennuksia omasta katteestaan. On erityisesti todettava, etteivät kantajan tältä osin mainitsemat kaksi kirjettä ole todistusvoimaisia, koska ensin mainittu, joka on Caterpillarin yhdysvaltalaisille jakelijoille 2.2.1990 lähettämä kirje, ei koske alennuksia ja koska jälkimmäinen, joka on Caterpillarin vähittäisjakelijoille 28.6.1993 lähettämä kirje, koskee vähittäismyyjiä, joiden tehtävänä on toimittaa tuotteita paikallisesti Caterpillarin asiakkaille eikä myydä tuotteita vientiin.
- 63 Edellä esitetystä seuraa, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että todisteet, joita kantaja oli esittänyt osoittaakseen vyöhykkeiden välisen myynnin rajoittavuuden, eivät olleet riittävän todistusvoimaisia.

64 Muut kantajat esittämät yksityiskohtaiset väitteet eivät ole omiaan kyseenalaistamaan tätä päätelmää.

b) Vyöhykkeiden välisten jälleenmyyjien luetteloa koskeva väite

65 Kantaja toteaa, että vaikka pitää paikkansa, että vyöhykkeiden välisten jälleenmyyjien luettelo ei virallisesti koske yhteisön sisäistä kauppaa harjoittavia jälleenmyyjiä, tästä huolimatta jälleenmyyjät, jotka harjoittavat tai haluavat harjoittaa yhteisön sisäistä kauppaa, ovat todellisuudessa väistämättä tällä ”mustalla listalla”. Jäsenvaltioiden välillä toimintaa harjoittavan eurooppalaisen jälleenmyyjän ja vyöhykkeiden välillä toimintaa harjoittavan jälleenmyyjän, joka kuuluu CES-järjestelmän alaisuuteen, ero on kantajan mukaan siten vain teoreettinen, ja CES-järjestelmä sellaisenaan sisältää kilpailua rajoittavan tekijän yhteisön sisäistä myyntiä harjoittavien eurooppalaisten jälleenmyyjien osalta, koska tämän luettelon perusteella Caterpillarin jakelijat pystyvät havaitsemaan ne jo sen perusteella, että ne nimetään vyöhykkeiden välisiksi jälleenmyyjiksi.

66 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että väittäessään, että kaikki yhteisön sisäiset jälleenmyyjät ovat myös vyöhykkeiden välisiä jälleenmyyjiä, jotka on sisällytetty viimeksi mainittuja koskevaan luetteloon, kantaja ei tuo esiin, miten tämän toteamuksen perusteella voidaan katsoa, että kyseessä on yhteisön sisäiseen myyntiin tai vyöhykkeiden väliseen myyntiin kohdistuva rajoitus. Kantaja ei siten ole selittänyt, miten tämä seikka – vaikka se olisi näytetty toteen – on voinut estää sitä hankkimasta tuotteita Yhdysvalloista CES-järjestelmän puitteissa tai heikentää sen toimitusmahdollisuuksia Euroopassa. Tältä osin on todettava, että riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että vyöhykkeiden välisten jälleenmyyjien luettelon ainoana tehtävänä on antaa Caterpillarin jakelijoille tieto siitä, että jälleenmyyjä, joka esiintyy varaosia paikalliseen myyntiin hankkivana, saattaa todellisuudessa olla jälleenmyyjä, joka aikoo käyttää näitä varaosia vyöhykkeiden väliseen kauppaan CES-järjestelmän vastaisesti.

67 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan väite, joka koskee vyöhykkeiden välisten jälleenmyyjien luetteloa, on hylättävä.

c) Vyöhykkeiden välisen myynnin määränpään valvontaa koskeva väite

- 68 Kantaja kiistää sen riidanalaisessa päätöksessä olevan toteamuksen paikkansapitävyyden, jonka mukaan vyöhykkeiden välisten jälleenmyyjien luetteloon sisällytetyltä eurooppalaiselta jälleenmyyjältä ei evätä mahdollisuutta ostaa varaosia, vaan se saatetaan pelkästään jakelijan harkinnan mukaan alistaa menettelyyn, jossa selvitetään niiden tuotteiden määränpää, jotka on ostettu myytäväksi EY/EFTA-vyöhykkeellä (riidanalaisen päätöksen 5.3 kohdan toisen luetelmakohdan viides alakohta). Kantajan mukaan harkintavalta, jota väitetään jätetyn jakelijoille, on todellisuudessa velvollisuus, jonka Caterpillar on asettanut jakelijoilleen. Kantaja toteaa nimittäin, että koska näiden jakelijoiden on noudatettava CES-järjestelmän sääntöjä vyöhykkeiden välisen myynnin osalta, tämä sääntöjen noudattaminen toteutuu väistämättä siten, että vyöhykkeiden välisten jälleenmyyjien luettelossa oleville eurooppalaisille jälleenmyyjille myytyjen varaosien määränpäää valvotaan todella. Sillä, ettei Haladjian ole väittänyt, että eurooppalainen jakelija olisi alistanut sen menettelyyn, jossa selvitetään niiden tuotteiden määränpää, jotka on ostettu myytäväksi EY/EFTA-vyöhykkeellä, ei näin ollen ole juurikaan merkitystä. Jos tämä jakelija nimittäin tietää, että tuotteen määränpää on EY/EFTA-vyöhyke, sen ei CES-järjestelmän mukaan tarvitse millään tavalla selvittää tätä. Kantaja toteaa lisäksi, että koska Haladjian on sijoittautunut Ranskaan, jossa hinnat ovat korkeat, ostot, joita se tekee muista jäsenvaltioista Ranskassa tapahtuvaa jälleenmyyntiä varten, vastaavat väistämättä yhteisön sisäisiä myyntejä, eikä siinä, että sitä vaaditaan näyttämään toteen, että se on yhteisössä alistettu ostettujen tuotteiden määränpään selvittämistä koskevaan menettelyyn, ole mitään mieltä. Kantaja muistuttaa lisäksi, että M. A:n Schmidtille 11.9.1990 lähettämän kirjeen perusteella voidaan todeta, että ranskalainen jakelija Bergerat valvoi Haladjianin tuontia Le Havren ja Marseillen satamiin.
- 69 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantajan väite, jonka mukaan Caterpillar todellisuudessa vaatii vyöhykkeiden välisen myynnin määränpään valvontaa eikä tätä ole jätetty kyseessä olevan jakelijan harkintavaltaan, ei riitä osoittamaan, että riidanalainen päätös on tältä osin virheellinen. Caterpillarin 13.12.1990 päivätyistä kirjeistä, jossa esitetään CES-järjestelmän sisältö EY/EFTA-vyöhykkeen jakelijoille, nimittäin ilmenee, että jakelijan vastuulla on määrittää, onko varaosien, jotka se myy EY/EFTA-vyöhykkeellä sijaitsevalle jälleenmyyjälle, määränpää tämä vyöhyke vai jokin toinen maantieteellinen vyöhyke. Tämä valvonta on siis jakelijan harkintavallassa, ja jakelija toteuttaa sen pitäessään sitä tarpeellisenä. Jos asiasta on epäilyjä, jakelijan on tiedusteltava jälleenmyyjältä tämän ostamien

varaosien määränpäättä. Jos jälleenmyynti tapahtuu kyseisen vyöhykkeen ulkopuolella, myyntiin sovelletaan CES-järjestelmää, mutta muussa tapauksessa myynti ei edellytä muita muodollisuuksia. Siinä tapauksessa, että EY/EFTA-vyöhykkeen jakelija myy varaosia tämän vyöhykkeen jälleenmyyjälle, tällainen valvonta saattaa mahdollisesti olla perusteltua, jos jakelija arvioi olevan vaarana, että varaosien määränpää on Afrikka, jolloin kyse on vyöhykkeiden välisestä myynnistä. Minkään asiakirja-aineistoon sisältyvän asiakirjan perusteella ei siis voida todeta, että Caterpillar velvoittaa jakelijansa selvittämään myytyjen tuotteiden määränpään järjestelmällisesti.

- 70 Lisäksi on todettava, että kantajan viittaus M. A:n Schmidtille 11.9.1990 lähettämään kirjeeseen, jonka mukaan ranskalainen jakelija Bergerat valvoo Haladjianin Yhdysvalloista peräisin olevaa tuontia Le Havren ja Marseillen satamiin, ei millään tavalla mahdollista sen toteamista, että Caterpillar ja CES-järjestelmä edellyttivät tätä valvontaa. Tämä asiakirja nimittäin liittyy sellaiseen erityiseen tilanteeseen, jossa Bergerat ja Caterpillar yrittivät saada selville Haladjianin hankintalähteitä, kun tämä edelleen hankki tuotteita Yhdysvalloista CES-järjestelmän ulkopuolella.
- 71 Joka tapauksessa on todettava, ettei kantaja kiistä sen riidanalaisessa päätöksessä olevan arvioinnin paikkansapitävyyttä, jonka mukaan kantaja ei ole todennut eikä etenään osoittanut olleensa tällaisen EY/EFTA-vyöhykkeellä sijaitsevalta jakelijalta ostettujen varaosien määränpäättä koskevan valvonnan kohteena. Kantaja ei siis voi tämän perusteella väittää, että CES-järjestelmä esti yhteisön sisäistä myyntiä.
- 72 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan väite, joka koskee vyöhykkeiden välisen myynnin määränpään valvontaa, on hylättävä.

d) CES-tunnusten myöntämisen viivästyminen koskeva väite

- 73 Kantaja toteaa, että Caterpillar on toisinaan viivytellyt myöntäessään sille CES-tunnuksia, ja näin on ollut silloinkin, kun tunnuksat ovat olleet tarpeen sen

asiakkaiden Yhdysvalloista tekemien tilausten täyttämiseksi. Kantajan mukaan nämä viivästykset on otettava huomioon arvioitaessa CES-järjestelmän kilpailunvastaisuutta. Tältä osin kantaja väittää, että riidanalaisen päätöksen 5.4 kohdassa esitetystä päätteestä, jonka perusteella kantajan väitteet on hylätty, ei oteta huomioon hallinnollisessa menettelyssä esitettyjä todisteita. Komissio kyseenalaistaa siten tietyt seikat, jotka ilmenevät taulukosta, jonka Haladjian on liittänyt 6 artiklan mukaista kirjettä koskeviin huomautuksiinsa, kuten sellaisten esimerkkien puuttumisen, joiden perusteella taulukon todenperäisyys voitaisiin todeta, ja sen, että tunnuksen myöntämisen kesto laskettaessa huomioon otettu alkamisajankohta ei ole päivä, jona tämä pyyntö toimitettiin CES:lle Belgiaan, vaan päivä, jona pyyntö toimitettiin Yhdysvaltoihin, vaikka on olemassa muita asiakirjoja, jotka osoittavat, että Caterpillar itse myöntää kyseisten viivästysten todenperäisyyden.

- 74 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei kantaja ole esittänyt hallinnollisessa menettelyssä mitään asiakirjaa, mitään näyttöä eikä edes mitään aiheutusta osoittaakseen, että viivästykset CES-tunnusten myöntämisessä, joita on toisinaan tapahtunut CES-järjestelmän käyttöönotosta lähtien, johtuisivat Caterpillarin tietoisesta halusta vaikeuttaa CES-järjestelmän toimintaa kantajan osalta.
- 75 Caterpillarin ja Haladjianin kirjeenvaihdosta, jota ne kävivät 21.5. ja 28.5.1993 päivätyillä kirjeillä, nimittäin ilmenee Caterpillarin ilmoittaneen Haladjianille, että CES-tunnusten myöntäminen edellytti eräiden sellaisten tietojen saamista, jotka olivat välttämättömiä tilauksen täyttämiseksi ja joita kaikkia ei – tuolloin – ollut Haladjianin toimittamissa tilausluetteloissa.
- 76 Samoin Haladjianin tehty 7.3.2000 kantelun, jonka mukaan tunnuksen myöntämisessä oli vuonna 1999 ja vuoden 2000 alussa ollut tiettyjä viivästyksiä, Caterpillar vastasi 31.3.2000 päivätyllä kirjeellä, ettei tunnuksen myöntämisestä ollut missään vaiheessa jäädytetty ja että nämä viivästykset olivat johtuneet vaikeuksista, joita CES:llä oli ollut niiden henkilöiden tavoittamisessa, jotka olivat antaneet Haladjianille toimeksiannon tilata tuotteita Yhdysvalloista, ja että näiden vaikeuksien poistamiseksi CES oli päättänyt tehdä järjestelmästäan joustavamman siten, että se tarkastaa sattumanvaraisesti eräät näistä toimeksiannoista eikä enää kaikkia toimeksiantoja, kuten aiemmin.

- 77 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan väite, joka koskee viivästystä CES-tunnusten myöntämisessä, on hylättävä.
- 78 Kantajan kaikki väitteet, jotka koskevat sitä, että CES-järjestelmä on perus-olemukseltaan kilpailunvastainen, on näin ollen hylättävä.

2. Väitteet, jotka koskevat Caterpillarin eurooppalaisille jakelijoilleen lähettämää 15.12.1982 päivättyä kirjettä

- 79 Kantaja väittää, että kun riidanalaisessa päätöksessä selvitetään Caterpillarin tuotteiden myyntijärjestelmään vuodesta 1982 lähtien tehtyjä muutoksia (5.2 kohta) ja tutkitaan EY 81 artiklan 1 kohdan sovellettavuutta riidanalaisiin sopimuksiin ja menettelytapoihin EY/EFTA-vyöhykkeen sisällä (7.1 kohta), siinä tukeudutaan Caterpillarin eurooppalaisille jakelijoilleen lähettämän 15.12.1982 päivätyn kirjeen väärään versioon. Riidanalaisessa päätöksessä lainatun version mukaan Caterpillar nimittäin vaati eurooppalaisia jakelijoitaan olemaan myymättä varaosia jälleenmyyjälle, joka haluaa viedä ne Yhdysvaltojen tai EY/EFTA-vyöhykkeen maiden ulkopuolelle. Kantajan mukaan huomioon on kuitenkin otettava vain se tämän kirjeen versio, jonka Leverton, joka on eräs Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneista jakelijoista, toimitti Haladjianille ja josta ilmenee, että kielto myydä jakelijan sopimusalueen ulkopuolelle koski vain Yhdysvaltoja mutta ei EY/EFTA-vyöhykkeen maita, kuten riidanalaisessa päätöksessä virheellisesti todetaan.
- 80 Kantaja väittää myös, että riidanalaisesta päätöstä tehtäessä on rikottu asetuksen N:o 2842/98 6 artiklaa, jonka mukaan kantelijalle on annettava tilaisuus esittää huomautuksensa perusteluista, joiden vuoksi sen kantelu aiotaan hylätä, koska

15.12.1982 päivätyn kirjeen versio, johon päätös perustuu, ei ole se, joka oli 6 artiklan mukaisen kirjeen liitteenä, ja koska komissio ei ilmoittanut kantajalle, miten se aikoi tulkita tätä asiakirjaa ja minkä merkityksen se aikoi antaa sille lopullisessa päätöksessä (asia 107/82, AEG v. komissio, tuomio 25.10.1983, Kok. 1983, s. 3151, Kok. Ep. VII, s. 281, 26 ja 27 kohta).

81 Komissio, jota Caterpillar tukee, kiistää tämän analyysin paikkansapitävyyden.

82 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, ettei 15.12.1982 päivätystä kirjeestä ole kahta versiota, kuten kantaja väittää, vaan kyse on kahdesta samana päivänä päivätyistä eri kirjeistä, jotka Caterpillar lähetti eri vastaanottajille. Tältä osin on huomautettava, että riidanalaisessa päätöksessä lainatun kirjeen sisältö todellakin vastaa sen 15.12.1982 päivätyn kirjeen sisältöä, jonka Caterpillar lähetti EY/EFTA-vyöhykkeen jakelijoilleen (kanteen liite 46, s. 1034). Riidanalainen päätös ei siis ole virheellinen tältä osin. Siltä osin kuin on kysymys siitä 15.12.1982 päivätyistä kirjeistä, johon kantaja on vedonnut, on lisäksi todettava, että tämä kirje vastaa todellisuudessa sitä samana päivänä päivättyä kirjettä, jonka Caterpillar lähetti niille jakelijoille, joiden sopimusalue ei ollut EY/EFTA-vyöhykkeeseen kuuluva maantieteellinen vyöhyke (kanteen liite 46, s. 1038; ks. myös väliintulokirjelmän liite 1). Komission ei siten tarvinnut ottaa tätä kirjettä huomioon tutkiessaan EY 81 artiklan 1 kohdan sovellettavuutta riidanalaisiin sopimuksiin ja menettelytapoihin EY/EFTA-vyöhykkeen sisällä.

83 Lisäksi on todettava, että CES-järjestelmä on ollut käytössä vasta vuodesta 1990 lähtien ja että sillä pyritään siihen, että vuonna 1982 Caterpillarin jakelijoille annettujen ohjeiden noudattamatta jättäminen saataisiin korjattua. Caterpillar on siis vasta vuodesta 1990 lähtien todella pystynyt hallinnoimaan ja valvomaan varaosien vientiä maantieteelliseltä vyöhykkeeltä toiselle. Tältä osin asiakirja-aineistosta ilmenee, että Caterpillar on 13.12.1990 päivätyssä kirjeessään, jonka se lähetti kaikille yhteisössä toimiville jakelijoilleen sen jälkeen, kun saksalainen jakelija Zeppelin oli kieltäytynyt myymästä eräälle belgialaiselle jälleenmyyjälle, nimenomaisesti muistuttanut, että CES-järjestelmää ei sovelleta jälleenmyyjiin, jotka

myyvät EY/EFTA-vyöhykkeellä sijaitseville käyttäjille. Komissio voi siis todellakin katsoa tämän asiakirjan perusteella, ettei nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa ole olemassa sellaisia Caterpillarin eurooppalaisille jakelijoilleen antamia kirjallisia ohjeita, joissa näitä vaadittaisiin olemaan myymättä jälleenmyyjille, jotka haluavat ostaa varaosia EY/EFTA-vyöhykkeen maasta myydäkseen ne edelleen toisessa tämän vyöhykkeen maassa, aivan kuten riidanalaisen päätöksen 6.1 ja 7.1 kohdassa todetaan.

- 84 Kantaja ei voi vedota myöskään siihen, että asetuksen N:o 2842/98 6 artiklaa olisi rikottu, koska 15.12.1982 päivätyt kaksi kirjettä on hallinnollisessa menettelyssä annettu sille tiedoksi asiakirjoina, jotka olivat Caterpillarin kantelusta 9.2.1994 esittämien huomautusten liitteinä, ja koska kantaja on kommentoinut niitä 6 artiklan mukaisesta kirjeestä esittämässään huomautuksissa kiinnittäen komission huomiota siihen, jota se piti 15.12.1982 päivätyyn kirjeen oikeana versiona, joka oli otettava huomioon arvioitaessa riidanalaisia sopimuksia ja menettelytapoja EY/EFTA-alueen sisällä. Kantaja ei siis voi arvostella komissiota siitä, että tämä on esittänyt sen kirjeen sisällön, jonka Caterpillar oli tosiasiallisesti osoittanut EY/EFTA-vyöhykkeen jakelijoilleen, ja tehneen ne päätelmät, jotka seurasivat siitä.
- 85 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan väitteet, jotka koskevat 15.12.1982 päivätyä kirjettä, jonka Caterpillar oli lähettänyt eurooppalaisille jakelijoilleen, on hylättävä.

3. Väitteet, jotka koskevat Bergerat'han liittyviä asiakirjoja ja Bergerat'n Haladjianin asiakkaille tekemiä tarjouksia

- a) Caterpillarin Bergerat'lle 19.7.1990 lähettämää kirjettä koskeva väite

Riidanalainen päätös

- 86 Riidanalaisen päätöksen 6.2 kohdassa tuodaan Caterpillarin ja sen ranskalaisen jakelijan Bergerat'n suhdetta koskevan tutkimuksen tuloksia selvitettäessä esiin

näiden kahden yrityksen välisen kirjeenvaihdon sisältö. Kysymys on yhtäältä Bergerat'n Caterpillarille 10.7.1990 lähettämästä kirjeestä, jossa se valitti Yhdysvalloista peräisin olevan varaosien tuonnin aiheuttamasta kilpailupaineesta sen alueella ja pyysi, että sille ilmoitettaisiin tuloksista, joita on saatu CES-järjestelmän käyttöönotosta Yhdysvalloissa, ja toisaalta vastauskirjeestä, jonka Caterpillar lähetti Bergerat'lle 19.7.1990 ilmoittaakseen tälle, että CES-järjestelmän tavoite saavutetaan, kun Caterpillar-merkkisten varaosien jälleenmyyjien hankintalähteet alkavat ehtyä ja sitten ehtyvät kokonaan. Tässä 19.7.1990 lähetetyssä kirjeessä todetaan myös, että CES-järjestelmällä pyritään lopettamaan jälleenmyyjien toiminta pitäen samalla huoli siitä, että lisämyyntimahdollisuudet optimoidaan ja ettei menetetä yhtään tärkeää sopimusta, joka koskee Caterpillarin valmistamia alkuperäisiä varaosia (riidanalaisen päätöksen 6.2 kohta, s. 11).

- 87 Riidanalaisen päätöksen mukaan näissä asiakirjoissa vahvistetaan Caterpillarin toimintalinja, jonka mukaan CES-järjestelmän välityksellä pyritään valvomaan vyöhykkeiden välistä myyntiä ja estämään tällainen myynti järjestelmän ulkopuolella. Tämän käsityksen tueksi riidanalaisessa päätöksessä todetaan, että vaikka Caterpillarin 19.7.1990 lähettämässä kirjeessä ilmeisesti suositetaan jälleenmyyjien toiminnan lopettamiseen tähtäävää myyntipolitiikkaa, tämä kirje – kun se luetaan asiayhteydessään – koskee todellisuudessa vain sellaista tuontia Yhdysvalloista, jota jälleenmyyjät harjoittavat CES-järjestelmän ulkopuolella. Tämän tulkinnan paikansapitävyyden vahvistaa se, että tämä kirje on vastaus Bergerat'n 10.7.1990 lähettämään kirjeeseen, jossa tämä yhtiö oli tuonut esiin ongelman, joka johtui CES-järjestelmän tiukasta soveltamisesta Yhdysvalloista lähtöisin olevaan vientiin, ja se, että ”ei ole olemassa mitään näyttöä sellaisen toimintalinjan käyttöönotosta, jolla pyrittäisiin lopettamaan jälleenmyyjien harjoittama varaosien tuonti Yhdysvalloista Eurooppaan” (riidanalaisen päätöksen 6.2 kohta, s. 12).

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

- 88 Kantajan mukaan Caterpillarin Bergerat'lle 19.7.1990 lähettämästä kirjeestä ilmenee nimenomaisesti, että CES-järjestelmällä pyritään siihen, että Caterpillarin Yhdysvalloissa valmistamien varaosien jälleenmyyjien hankintalähteet ehtyisivät kokonaan.

Riidanalainen päätös on siis virheellinen, koska siinä todetaan, ettei tästä asiakirjasta ilmene, että EY/EFTA-vyöhyke pyritään eristämään muista maantieteellisistä vyöhykkeistä. Päätöksessä päätellään näin sen perusteella, että 19.7.1990 lähetetty kirje koskee vain jälleenmyyjien ”CES-järjestelmän ulkopuolella” harjoittamaa toimintaa. Kantajan mielestä tämä tulkinta on kuitenkin ristiriidassa sekä kirjeen sanamuodon että CES-järjestelmän rakenteen kanssa, sillä tämä rakenne perustuu siihen ajatukseen, että jälleenmyyjillä ei ole oikeutta harjoittaa vyöhykkeiden välistä kauppaa vaan tämä oikeus on vain lopullisilla käyttäjillä. Kantajan mukaan 19.7.1990 lähetetyssä kirjeessä mainitulla vientikiellolla tarkoitetaan tosiaankin kaikkia jälleenmyyjiä eikä pelkästään CES-järjestelmän ulkopuolella toimivia jälleenmyyjiä.

- 89 Komissio väittää Caterpillarin tukemana, että tässä arvostelussa jätetään huomiotta 19.7.1990 lähetetyn kirjeen sanamuoto, sillä kirjeellä on tarkoitus varmistua siitä, että kaikki osapuolet ja erityisesti jälleenmyyjät noudattavat CES-järjestelmää, joka mahdollistaa sen, että Haladjian voi tilata Yhdysvalloista varaosia asiakkaidensa lukuun.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 90 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että väitteet, joita kantaja on esittänyt siitä, miten riidanalaisessa päätöksessä tulkitaan Caterpillarin 19.7.1990 lähettämän kirjeen sisältöä, eivät voi mitenkään kyseenalaistaa tätä tulkintaa. Riidanalaisessa päätöksessä todetaan nimittäin aiheellisesti, että ilmaisu ”stopping resellers’ activities” (jälleenmyyjien toiminnan lopettaminen), joka esiintyy Caterpillar Overseasin 19.7.1990 lähettämässä kirjeessä ja joka sellaisenaan voisi olla osoitus Caterpillarin tahdosta syrjäyttää jälleenmyyjät, on ehdottomasti luettava asiayhteydessään eli niin, että otetaan huomioon Bergerat’n 10.7.1990 lähettämä kirje, jossa tämä oli tuonut esiin ongelman, joka johtui CES-järjestelmän tiukasta soveltamisesta Yhdysvalloista lähtöisin olevaan vientiin. Tässä asiayhteydessä ”jälleenmyyjien toiminnan”, jonka Caterpillar toivoo loppuvan, voidaan aivan hyvin tulkita olevan toimintaa, jota CES-järjestelmän on tarkoitus rajoittaa, eli sellaista jälleenmyyjien harjoittamaa tuontia Yhdysvalloista Eurooppaan, jota ei toteuteta

CES-järjestelmän välityksellä. Kyse on hankintalähteistä, jotka CES-järjestelmän on tarkoitus ehdyttää, eikä – kuten kantaja yrittää väittää esittämättä mitään muuta näyttöä – hankintalähteistä, jotka antavat CES-järjestelmän puitteissa eurooppalaiselle jälleenmyyjälle mahdollisuuden hankkia tuotteita Yhdysvalloista, jos jälleenmyyjä toimii eurooppalaisen käyttäjän lukuun.

- 91 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan väite, joka koskee Caterpillarin Bergerat'lle 19.7.1990 lähettämää kirjettä, on hylättävä.

b) Väitteet, jotka koskevat Bergerat'n Haladjianin asiakkaille tekemiä tarjouksia

Riidanalainen päätös

- 92 Siinä yhteydessä, kun riidanalaisessa päätöksessä arvioidaan EY 81 artiklan 1 kohdan sovellettavuutta riidanalaisiin sopimuksiin ja menettelytapoihin EY/EFTA-vyöhykkeen maissa, siinä todetaan, että Haladjian on hallinnollisen menettelyn kuluessa esittänyt useita asiakirjoja, jotka koskevat ranskalaisen jakelijan Bergerat'n eräille Haladjianin asiakkaille kesäkuussa 1993 tekemiä tarjouksia. Haladjianin mukaan nämä tarjoukset sisälsivät ”kilpailunvastaisia ehtoja, koska niissä tarjottiin erityisiä alennuksia myynnin kasvun perusteella” eli määrälennuksia, ja ”muita ehdotuksia, kuten hintojen jäädyttämisen kahdeksi vuodeksi”. Riidanalaisessa päätöksessä sitä vastoin todetaan, että ”se, että Bergerat yrittää CES-järjestelmän kautta tulevien tietojen avulla saada selville Haladjianin asiakkaiden nimet ja toimia niin, että se saa nämä asiakkaat omikseen, ei ole kilpailun rajoittamista” (riidanalaisen päätöksen 7.1 kohdan b alakohta, s. 21, ensimmäinen alakohta).

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

93 Kantaja väittää, että riidanalainen päätös on virheellinen, koska siinä viitataan Bergerat'n sen asiakkaille tekemiin tarjouksiin mutta ei arvostella sitä, että Bergerat pystyy käyttämään hyväkseen "CES-järjestelmän kautta tulevia tietoja". Näin toimiessaan komissio näyttää sallivan, että jakelijat voivat saada CES-järjestelmän avulla tietoja jälleenmyyjien toiminnasta. Kantaja korostaa, että hallinnollisessa menettelyssä esitetyt asiakirjat osoittavat, että Bergerat'illa oli käytössään Haladjianin asiakkaiden nimet 14.4.1993 lähtien eli jo seuraavana päivänä sen jälkeen, kun Haladjian oli ilmoittanut Caterpillarille aikomuksestaan toimia näiden asiakkaiden lukuun CES-järjestelmän puitteissa. Kantajan mukaan komissio ei ota huomioon myöskään sitä, että Bergerat'n edustaja on käynyt Haladjianin asiakkaiden luona yhdessä Caterpillarin edustajan kanssa, mikä osoittaa näiden yritysten harjoittavan yhteistoimintaa. Kantaja korostaa lisäksi, että Caterpillarin erälle kreikkalaiselle jälleenmyyjälle 21.9.1999 lähettämästä kirjeestä ilmenee CES-järjestelmän itsessään merkitsevän, että se, joka toimii Caterpillarin tuotteiden jakelijana tuotteiden määränpäässä, tietää kaikkien uusien CES-järjestelmää käyttävien asiakkaiden olemassaolosta ja tuntee Haladjianin asiakkaiden henkilöllisyyden. Kantajan mukaan komission olisi näin ollen kuulunut pitää kaikkia sellaisia Haladjianin toimintaa koskevien arkaluonteisten tietojen siirtoja Bergerat'ille, jotka on toteutettu siinä tarkoituksessa, että Haladjianin toimintaa kilpailijana markkinoilla rajoitettaisiin tai että se saataisiin loppumaan, EY 81 artiklassa kiellettyinä yhdenmukaistettuina menettelytapoina.

94 Kantaja väittää lisäksi, että riidanalainen päätös on virheellinen, koska siinä luonnehditaan Bergerat'n kantajan asiakkaille tarjoamia alennuksia "paljousalennuksiksi", jotka eivät rajoita kilpailua. Kantajan mukaan nämä alennukset eivät kuitenkaan ole suhteellisia ostettuihin määriin nähden vaan ostojen kasvuun nähden, joten ne eivät ole paljonalennuksia (asia 322/81, Michelin v. komissio, tuomio 9.11.1983, Kok. 1983, s. 3461, Kok. Ep. VII, s. 339). Kantaja toteaa, että riidanalaisessa päätöksessä ei oteta huomioon myöskään sitä, että Bergerat oli tarjonnut myös hintojen jäädyttämistä kahdeksi vuodeksi. Kun huomioon otetaan, millainen asiayhteys on näillä alennuksilla, joiden kohderyhmänä olivat Haladjianin asiakkaat, jotka olivat ilmaisseet kantavansa huolta siitä, että Yhdysvalloissa säilyy vaihtoehtoinen hankintalähde, siten, että ne olivat antaneet Haladjianille toimek-

siannon toimia välittäjänä, vaikka Haladjianin, joka on Bergerat'n ainoa kilpailija Ranskan markkinoilla, toimintakyvyllä oli asetettu tiukat rajat, on kantajan mukaan selvää, että näiden hintatarjousten tavoitteena oli rajoittaa kilpailua relevanteilla markkinoilla syrjäyttämällä Haladjian.

- 95 Komissio väittää, ettei minkään seikan perusteella voida katsoa, että Bergerat'n tarjoukset eivät olleet lainmukaisia tai että ne olivat seurausta CES-järjestelmän puitteissa hankituista tiedoista, koska Haladjianin asiakkaat saattoivat olla myös Bergerat'n asiakkaita. Komission mukaan Haladjian ei ole myöskään näyttänyt toteen, että CES-järjestelmä väistämättä merkitsee niitä asiakkaita koskevien tietojen siirtoa, jotka antavat toimeksiannon jälleenmyyjälle.
- 96 Caterpillar toteaa, että CES:n toimintalinjana ei ole toimittaa jakelijoille niiden lopullisten käyttäjien nimiä, jotka tuovat varaosia niiden alueille.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 97 Haladjianin väite, jonka mukaan sen kilpailija, ranskalainen jakelija Bergerat on käyttänyt hyväkseen Haladjianin Caterpillarille ilmoittamia tietoja – eli niiden asiakkaiden nimiä, jotka olivat antaneet Haladjianille toimeksiannon ostaa varaosia yhdysvaltalaisilta jakelijoilta CES-järjestelmän välityksellä – käydäkseen Haladjianin asiakkaiden luona ja houkutellessaan näitä ostamaan varaosia Bergerat'lta eikä Haladjianilta, voisi osoittaa, että kyse on EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomisesta, jos sen tueksi olisi esitetty riittävästi näyttöä niin, että tässä määräyksessä asetetut lakisääteiset edellytykset täyttyisivät. Riidanalaisessa päätöksessä esitettyä – kylläkin ylimalkaista – väitettä, jonka mukaan ”se, että Bergerat yrittää CES-järjestelmän kautta tulevien tietojen avulla saada selville Haladjianin asiakkaiden nimet ja toimia niin, että se saa nämä asiakkaat omikseen, ei ole kilpailun rajoittamista”, on tutkittava tässä asiayhteydessä eli ottaen huomioon asiakirja-aineistoon sisältyvät seikat.

98 Siltä osin kuin on kysymys Bergerat’ta koskevista asiakirjoista, joihin kantaja viittaa, on kuitenkin todettava, että niitä tutkittaessa voidaan pelkästään todeta, että tämän yrityksen edustaja oli yhdessä Caterpillarin edustajan kanssa käynyt erään sellaisen asiakkaan luona, joka oli antanut Haladjianille toimeksiannon CES-järjestelmän puitteissa (Bergerat’n [B:lle] 14.4.1993 lähettämä faksi, kanteen liite 32, s. 766), ja että tämän käynnin jälkeen kyseinen asiakas oli saanut Bergerat’lta tarjouksen, joka sisälsi ”10 prosentin lisäalennuksen 1.7.–31.12.1993 tehtyjen varaosaostojen kasvusta vienti pois lukien” ja varaosien hintojen jäädyttämisen vuosille 1993 ja 1994 (Bergerat’n kirje [B:lle] 30.6.1993, kanteen liite 32, s. 768). Näissä asiakirjoissa todetaan myös, että Bergerat oli antanut samat sitoumukset eräälle toiselle Haladjianin asiakkaalle kyseiseen yritykseen tehtyjen käyntien jälkeen (Bergerat’n kirje [G:lle] 30.6.1993, kanteen liite 32, s. 772).

99 Näiden asiakirjojen perusteella ei sitä vastoin voida katsoa, että Bergerat on saanut Haladjianin asiakkaiden nimet CES-järjestelmän välityksellä. Tältä osin on todettava, että kantaja on istunnossa esitettyyn tätä koskevaan kysymykseen vastatessaan ilmoittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, että 25.5.1993 päivätty CES:n asiakirja (kanteen liite 32, s. 767), jossa on eräiden sellaisten asiakkaiden nimet, joiden lukuun se toimii Yhdysvalloissa CES-järjestelmän puitteissa, ja erityisesti niiden kahden edellä mainitun asiakkaan nimet, joille Bergerat on tehnyt tarjouksen, oli Caterpillarin sille lähettämä asiakirja, josta kantaja ei voinut todeta, että se oli annettu tiedoksi myös Bergerat’lle tai että Bergerat oli saanut tiedon siitä Caterpillarin välityksellä. Lisäksi on otettava huomioon, että kaikki ne, jotka ovat Haladjianin asiakkaita Caterpillarin valmistamien varaosien osalta, ovat väistämättä Caterpillarin asiakkaita, jotka ovat ostaneet näitä varaosia vastaavan työkoneen. On siis ymmärrettävissä, että Caterpillarin edustaja käy työkoneiden käyttäjien luona tiedustellakseen näiden varaosatarpeita. Käyntejä, joita Bergerat teki Haladjianin asiakkaiden luokse ja joihin Caterpillarin edustaja toisinaan osallistui, voidaan näin ollen pitää Bergerat’n myyntitoimenpiteenä, joka kohdistuu kaikkiin sen asiakkaisiin, jotka ostavat Caterpillar-merkkisiä tuotteita ja jotka voivat olla myös Haladjianin asiakkaita, ilman, että tämä merkitsee EY 81 artiklassa tarkoitettua kilpailunrajoitusta.

- 100 Caterpillarin eräälle kreikkalaiselle jälleenmyyjälle 21.9.1999 lähettämän kirjeen osalta on samaten todettava, että sen sisältö on ristiriidassa kantajan väitteen kanssa. Tässä kirjeessä, jossa tuodaan esiin CES-järjestelmän periaatteet, nimittäin todetaan nimenomaisesti, että tämän järjestelmän puitteissa eurooppalainen jälleenmyyjä voi hankkia tuotteita keneltä tahansa Caterpillarin hyväksymältä jakelijalta, ja täsmennetään, että jos jälleenmyyjä päättää hankkia tuotteita CES:ltä Belgiasta, CES pyytää tällöin tuotteen määräpaikan jakelijalta lupaa toimia tämän nimissä. Tämä pyyntö ei kuitenkaan merkitse, että CES ilmoittaa tälle jakelijalle sen asiakkaan henkilöllisyyden, jonka lukuun jälleenmyyjä toimii.
- 101 Yksikään asiakirja ei siten tue kantajan väitettä, jonka mukaan Bergerat – tai joku muu EY/EFTA-vyöhykkeen jakelija – voi CES-järjestelmän välityksellä saada tietoonsa niiden asiakkaiden nimet, jotka ovat antaneet Haladjianille toimeksiannon vyöhykkeiden välisten myyntien osalta.
- 102 Lisäksi siltä osin kuin kysymys on kantajan väitteistä, joiden mukaan riidanalainen päätös on virheellinen, koska siinä ei ole tutkittu Bergerat'n kahdelle sen asiakkaalle tarjoamia alennuksia ja hintojen jäädyttämistä, vaikka näillä tarjouksilla pyrittiin syrjäyttämään Haladjian relevanteilta markkinoilta, on todettava, että komission ei kuulunut tutkia näitä väitteitä, jotka koskevat EY 82 artiklan eivätkä EY 81 artiklan rikkomista, kun se tutki Haladjianin kantelua, joka kohdistui Caterpillariin eikä Bergerat'han. Kantaja ei ole tältä osin näyttänyt toteen vähäisintäkään Caterpillarin ja Bergerat'n yhteistoimintaa näiden tarjousten osalta.
- 103 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan väitteet, jotka koskevat Bergerat'n Haladjianin asiakkaille tekemiä tarjouksia, on hylättävä.

4. Väitteet, jotka koskevat Levertoniin liittyviä asiakirjoja

a) Riidanalainen päätös

104 Siltä osin kuin on kysymys asiakirjoista, jotka koskevat Levertonia, joka on eräs Caterpillarin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneista jakelijoista, ja jotka Haladjian on esittänyt osoittaakseen, että tämä jakelija tarjosi sille liian korkeita hintoja, riidanalaisen päätöksen 6.4 kohdassa todetaan, että hinnasto, jota Leverton tarjosi Haladjianille 21.4.1993 päivätyssä kirjeessään, vastasi käyttäjille Yhdistyneessä kuningaskunnassa tarjottua hintaa. Päätöksessä katsotaan näin ollen, että jos tämä hinnasto on liian korkea Haladjianille, se on sitä myös käyttäjille Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

b) Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

105 Kantajan mukaan riidanalaisessa päätöksessä jätetään tältä osin toteamatta, että Leverton ilmoitti vuonna 1983, että se joutuu lopettamaan toimitukset Haladjianille, ja mainitsematta, että Levertonin kansallisesti sovellettavan hinnaston mukaisesti 21.4.1993 tekemä tarjous on täysin samansisältöinen kuin Maian Haladjianille samana ajankohtana tekemä tarjous, ja tämä johtuu Caterpillarin yllytyksestä. Lisäksi toteamus, että ”jos tämä hinnasto on liian korkea Haladjianille, se on sitä myös käyttäjille [Yhdistyneessä kuningaskunnassa]”, on kantajan mukaan virheellinen, koska jälleenmyyjien yhteisön sisäistä kauppaa varten tekemien tilausten suuruuden vuoksi oli ennen CES-järjestelmän käyttöönottoa mahdollista, että sovelletaan ”Consumer pricen” (jota Maia kutsuu myös ”kansainväliseksi hinnastoksi”) perusteella laskettuja hintoja, ja koska nämä hinnat olivat alempia kuin eurooppalaisten jakelijoiden omilla alueillaan käyttämät kansalliset hinnastot.

106 Komissio, jota Caterpillar tukee, kiistää tämän käsityksen paikkansapitävyyden.

c) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 107 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei minkään kantajan esittämän väitteen perusteella voida katsoa, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen.
- 108 Siltä osin kuin on kysymys sen huomiotta jättämisestä, että Leverton oli maaliskuussa 1983 kieltäytynyt myymästä Haladjianille, kyseistä asiakirjaa (kanteen liite 5, s. 380) tutkittaessa voidaan todeta vain, että Leverton oli lykännyt Haladjianin tilausten täyttämistä odottaessaan Caterpillarin tuotteiden osalta juuri käyttöön otetun myyntijärjestelmän täytäntöönpanoa koskevia keskusteluja. Asiakirja on joka tapauksessa CES-järjestelmän käyttöönottoa edeltävältä ajalta.
- 109 Siltä osin kuin on kysymys siitä, että riidanalaisessa päätöksessä on jätetty huomiotta Maian Haladjianille samaan aikaan tekemä tarjous, on todettava, että riidanalaisessa päätöksessä on tutkittu tätä tarjousta Maiaa koskevien asiakirjojen tutkinnan yhteydessä. Tätä tutkintaa ei siis tarvinnut toistaa tutkittaessa Levertonia koskevia asiakirjoja. Lisäksi Maian tarjouksessa viitataan Italian hinnastoon eikä Yhdistyneessä kuningaskunnassa voimassa olleeseen hinnastoon, ja siihen sisältyy 10 prosentin alennus. Tarjouksen ehdot eivät siis ole täysin samat kuin Levertonin tarjouksen. Kantaja ei myöskään selvitä, miten tällaiset tarjoukset voivat ovat näyttö Caterpillarin ja sen englantilaisen ja italialaisen jakelijan yhteistoiminnasta kantajaan nähden.
- 110 Kantajan esittämästä arvostelusta, joka kohdistuu riidanalaisessa päätöksessä olevaan toteamukseen, että ”jos [Yhdistyneessä kuningaskunnassa voimassa oleva] hinnasto on liian korkea Haladjianille, se on sitä myös käyttäjille [Yhdistyneessä kuningaskunnassa]”, ja joka perustuu väitteeseen, jonka mukaan jälleenmyyjien yhteisön sisäistä kauppaa varten tekemien tilausten suuruuden vuoksi oli ennen CES-järjestelmän käyttöönottoa mahdollista, että sovelletaan kansallisia hinnastoja alempia hintoja, riittää, kun todetaan, että tämä arvostelu ei vaikuta riidanalaiseen päätökseen. Riidanalaisessa päätöksessä nimittäin todetaan, että jakelijalla on vapaus

päittää, mitä hintaa se tarjoaa jälleenmyyjälle, ja se voi siten ehdottaa kansallisesti sovellettua hintaa tai mitä tahansa muuta asianmukaisena pitämäänsä hintaa. Kantaja ei ole tältä osin osoittanut, miten Levertonin tässä tapauksessa tarjoama hinta oli sitä syrjivä.

- 111 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan väitteet, jotka koskevat Levertoniin liittyviä asiakirjoja, on hylättävä.

5. Väitteet, jotka koskevat Maiaan liittyviä asiakirjoja

- 112 Kantajan mukaan hallinnollisessa menettelyssä esitettyjen Maiaan liittyvien asiakirjojen sisältö otetaan riidanalaisessa päätöksessä huomioon vääristyneellä tavalla. Asiakirjojen ei nimittäin katsota kuvaavan sitä, mitä jälleenmyyjän on tehtävä torjuakseen tosiasiallisen kiellon, joka koskee rinnakkaistuonnin harjoittamista yhteisössä, vaan niitä pikemminkin käytetään Caterpillarin menettelytapojen selittämiseen ja perustelemiseen.

a) Maia/ICBO/Schmidt-verkkoon liittyvät asiakirjat

Riidanalainen päätös (6.3 kohta ja 7.1 kohdan c alakohta)

- 113 Riidanalaisen päätöksen mukaan niiden Maiaan liittyvien asiakirjojen perusteella, jotka Haladjian esitti hallinnollisessa menettelyssä, voidaan todeta, että tämä jakelija oli luonut rinnakkaisen jakeluverkon, joka toimitti Haladjianille varaosia CES-järjestelmän ulkopuolella. Tältä osin merkitykselliset asiakirjat on esitetty riidan-

alaisen päätöksen 6.3 kohdassa. Kyseessä ovat Caterpillarin helmikuussa 1990 saama nimetön kirje, jossa tälle kerrottiin, että italialainen yhtiö ICBO – jonka osakkaita ovat Maian johtajistoon kuuluva M. A. ja yhdysvaltalainen yhtiö Schmidt – osti Maialta varaosia Schmidtin lukuun ja Schmidt toimitti ne Haladjianille, ja faksi, jonka M. A. lähetti 13.2.1990 Schmidtille ilmoittaakseen tälle, että Caterpillar halusi saada selityksen Maian myynneistä ICBO:lle, sekä kirje, jonka M. A. lähetti Schmidtille 21.9.1990 selostaakseen tälle Caterpillarin vierailua ja vastausta, jonka Maia oli antanut myynneistä ICBO:lle.

- 114 Tämän 21.9.1990 lähetetyn kirjeen sisältö, joka on esitetty riidanalaisessa päätöksessä, on seuraava:

” – – [Caterpillarin Ranskan ja Italian edustajat] kävivät meillä. He kertoivat meille seuraavaa. Ranskassa on erittäin vahva kilpailija (Haladjian, kuten jälleenmyyjien luettelossa lukee!), joka on aiemmin vastaanottanut useita Yhdysvalloista peräisin olleita kontteja – – Kontteja ei enää saavu, mutta siitä huolimatta Haladjian edelleen tekee hyviä kauppoja. Kuka/missä on uusi lähde? [Bergerat] on saanut Marseillessa tietoonsa eräitä huhuja, jotka koskevat Italiasta peräisin olevaa CAT:n alkuperäisten varaosien kauppaa, jota Italian MAFIA ”hallinnoi” – – Olemme vastanneet samalla tavalla kuin edellisellä kerralla. Tunnumme ICBO:n; se myy käytettyjä laitteita Afrikan maihin. – – Caterpillarin edustajat totesivat erittäin kohteliaasti, että he uskoivat meitä mutta että meidän on oltava erittäin varovaisia, koska heidän reaktionsa saattaa lopulta olla (sopimuksen irtisanominen) – – Yritykseni on nyt erittäin huolestunut. Olen sitä mieltä, että meidän täytyy keskustella kasvokkain tästä kysymyksestä, koska tilanne tulee koko ajan vaarallisemmaksi – –” (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohdan neljäs alakohta).

- 115 Riidanalaisen päätöksen mukaan näiden asiakirjojen perusteella voitiin todeta, mikä oli Haladjianin Maialta vuonna 1993 tekemän tilauksen asiayhteys (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohta, s. 15, toinen alakohta). Esiin tuodaan erityisesti seuraavat tosiseikat. Ensinnäkin Maia, joka on Caterpillarin virallinen jakelija, oli käyttänyt

ICBO:a viralliseen verkkoonsa nähden rinnakkaisena verkkona myydäkseen varaosia Euroopan ulkopuolisiin maihin CES-järjestelmää kiertäen ja jakelusopimustaan rikkoen. Toiseksi ICBO ja Schmidt olivat saaneet Maialta varaosia muihin kuin Italiassa sovelletun hinnaston mukaisiin hintoihin teeskentelemällä, että varaosien määränpää on Yhdysvallat. Todellisuudessa varaosat menivät Haladjianille tämän Afrikassa ja mahdollisesti – ainakin Haladjianin väitteiden mukaan – Ranskassa harjoittaman liiketoiminnan tarpeisiin. Kolmanneksi Maian myynnit Haladjianille, jotka toteutettiin ICBO:n ja Schmidtin välityksellä, oli esitetty Caterpillarille niin, että kyse oli käytettyjen tuotteiden myynneistä, joiden määränpää oli Afrikka. Neljänneksi vuonna 1993, kun Caterpillarille oli kerrottu Maian luvattomasta rinnakkaisesta toiminnasta, Maia oli päättänyt lopettaa osallistumisensa verkkoon, jossa olivat mukana ICBO, Schmidt ja Haladjian. Tältä osin on todettava, että se, että M. A. kirjoitti Schmidtille saaneensa toimitusjohtajaltaan määräyksen välttää yhteyksiä Haladjianiin, näyttää koskevan pelkästään niiden peiteltyä liiketoimintaa.

- 116 Riidanalaisessa päätöksessä todetaan, ettei Haladjian kyseenalaista tätä asiayhteyttä. Haladjian ei etenkään näytä toteen, mihin maihin Maian sille ICBO:n ja Schmidtin välityksellä toimittamat varaosat menivät. Riidanalaisessa päätöksessä huomautetaan samaten, ettei Haladjian osoita sitä, että se on ennen Maialle 24.2.1993 tekemäänsä tilausta (jäljempänä 24.2.1993 tehty tilaus) yrittänyt ostaa varaosia suoraan Maialta suunnatakseen ne Ranskan markkinoille tai joillekin toisille EY/EFTA-vyöhykkeen markkinoille, eikä sitä, että Maia on kieltäytynyt toimittamasta sille näitä varaosia, tai sitä, että Caterpillar on puuttunut hintaan siinä tapauksessa, että hinnoista on tällaisessa tapauksessa ollut erimielisyyttä (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohta, s. 16 ja 17).

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

- 117 Kantaja väittää, että niistä kolmesta asiakirjasta, jotka liittyvät Maiaan vuoden 1990 osalta, ilmenee selvästi, että Caterpillar ja eräät sen jakelijoista rajoittivat hankintoja, joita Haladjian teki Italiasta ja joiden määränpää oli Ranska, ja että tämä on ristiriidassa sen kanssa, mitä CES-järjestelmällä suositetaan ja mitä riidanalaisessa päätöksessä todetaan.

- 118 Caterpillarille helmikuussa 1990 lähetetystä nimettömästä kirjeestä kantaja huomauttaa, että tässä asiakirjassa todetaan nimenomaisesti, että ICBO:n Italiasta Schmidtin välityksellä ostamat tavarat toimitettiin Marseilleen, minkä jälkeen Haladjian haki ja tulliselvitti ne. Kantajan mukaan tämä täsmennys, jota ei ole riidanalaisessa päätöksessä, osoittaa hyvin, että Haladjianin ICBO:n ja Schmidtin välityksellä suorittamat ostot oli tarkoitettu Ranskaan eikä Afrikkaan.
- 119 M. A:n Schmidtille 13.2.1990 lähettämästä faksista kantaja huomauttaa, että siinä ei pelkästään ilmoiteta, että Maia tapaa Caterpillarin antaakseen tälle selvityksen IBCO:lle suuntautuneista myynneistä. Tässä faksissa M. A. myös kysyi vastaanottajan mielipidettä tilannetta varten tehdystä käsikirjoituksesta, jonka mukaan kyseessä oli Afrikkaan vuonna 1986 suuntautunut kertaluonteinen myynti. Kun tätä faksia luetaan yhdessä nimettömän kirjeen kanssa, sen perusteella voidaan todeta, että Maia väaristeli Caterpillarille esitettyjä tosiseikkoja vetoamalla Afrikkaan suuntautuneisiin myynneihin – jotka olivat siis CES-järjestelmän vastaisia, sillä tämä kieltää jakelijaa myymästä jälleenmyyjälle, joka vie tuotteet vyöhykkeen ulkopuolelle – sen sijaan, että se olisi tunnustanut Italiasta Ranskaan suuntautuneet myynnit, jotka kuitenkin ilmenivät nimettömästä kirjeestä. Koska myynnit Italiasta Ranskaan ovat – sekä Caterpillarin että komission mukaan – kuitenkin täysin sallittuja, kantajan mukaan on vaikea ymmärtää, miksi Italiasta Ranskaan suuntautuneista myynneistä, ICBO:n kaltaisen välittäjän kautta toteutetut myynnit mukaan lukien, pitäisi tehdä nimetön ilmianto, jonka jälkeen Caterpillarille annetaan ”selvitys”.
- 120 M. A:n Schmidtille 21.9.1990 lähettämästä kirjeestä, jossa selostetaan Caterpillarin Ranskan ja Italian edustajien käyntiä Maian luona, kantaja toteaa, että kun tässä kirjeessä käsitellään Haladjianin tilannetta, siinä todetaan, että tämä jälleenmyyjä on aiemmin vastaanottanut useita Yhdysvalloista peräisin olleita kontteja Le Havren ja Marseillein satamien kautta, ”joissa [Bergerat’lla] on tietolähteitä”. Kirjeen tässä kohdassa samoin kuin muissa kohdissa Bergerat’han tehtyjen viittausten perusteella voidaan päätellä, että Caterpillar oli läheisessä yhteistoiminnassa ranskalaisen jakelijansa kanssa, ja ne osoittavat, millainen osuus Bergerat’lla oli Haladjianin valvonnassa ja toimissa, joita Caterpillar toteutti saadakseen Maian luopumaan tuotteiden toimittamisesta Haladjianille. Kantajan mukaan tätä kirjettä on myös verrattava Bergerat’n Caterpillarille 10.7.1990 lähettämään kirjeeseen, jossa kaikkia toimijoita muistutetaan pelin sääntöjen noudattamisesta.

121 Lisäksi kantaja arvostelee riidanalaista päätöstä sen vuoksi, että siinä todetaan, että ICBO:n välityksellä toteutetuilla myynneillä kierrettiin CES-järjestelmää mahdollisimalla ostot, joiden määränpää oli Afrikka. Tämä toteamus perustuu pelkästään 13.2.1990 lähetettyyn telekopioon, jossa M. A. selvitti Schmidtille, mitä hän aikoi kertoa Caterpillarille häivyttääkseen jäljet Haladjianille Marseilleen tehtyjen toimitusten osalta. Kantajan mukaan selitys on pelkkää lavastusta, joka ei vastaa nyt kyseessä olevia tosiseikkoja. Riidanalaisessa päätöksessä otetaan selitys huomioon, koska siinä todetaan, että siitä riippumatta, miten tätä kirjettä on tulkittava, pitää paikkansa, ettei Haladjian ole missään vaiheessa todistanut, että Maian ICBO:n välityksellä toteuttamat myynnit olisi tarkoitettu kokonaan tai osittain Ranskaan (ks. riidanalaisen päätöksen 6.3 kohta, s. 17). Kantaja toteaa siten, että koska komissio ei siis pysty näyttämään toteamuksiaan toteen, se katsoo, että Haladjianin on esitettävä näyttö päinvastaisesta. Paitsi että tämä arvostelu on ilmeisen virheellinen, kun otetaan huomioon edellä mainitut asiakirjat, jotka osoittavat selvästi, että myyntien määränpää oli Ranska eikä Afrikka, se myös loukkaa kantelijan oikeuksia, sillä kantelijaa on vasta riidanalaisessa päätöksessä moitittu siitä, ettei se ole esittänyt tältä osin näyttöä, vaikka tätä ei ole pyydetty siltä niiden kymmenen vuoden aikana, jotka menettely on kestänyt. Kantajan mukaan komissio ei myöskään voi esittää epäilyjä sen osalta, mikä oli Maialta ICBO:n ja Schmidtin välityksellä tilattujen varaosien lopullinen määränpää, koska Haladjian myy pääasiallisesti Ranskaan.

122 Komissio riitauttaa kantajan väitteet, joiden mukaan nämä asiakirjat osoittavat, ettei Maia yrittänyt salata Caterpillarilta CES-järjestelmän rikkomista – joka johtui Afrikkaan suuntautuneista ilmoittamatta jätetyistä vienneistä – vaan sen, että oli rikottu kirjoittamatonta sääntöä, jonka mukaan Maia ei saanut myydä eurooppalaiselle jälleenmyyjälle, joka osti varaosia EY/EFTA-vyöhykettä varten. Komission mukaan kantaja nimittäin pitää lähtökohtana, että on olemassa rajoituksia, jotka on salattava, näyttämättä tätä toteen, ja näin on siitä huolimatta, että se pystyi osoittamaan Maialta ICBO:n välityksellä ostettujen varaosien todellisen määränpään.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 123 Kantaja riitauttaa pääasiallisesti sen riidanalaiseen päätökseen sisältyvän arvioinnin, jonka mukaan niiden asiakirjojen perusteella, jotka koskevat Maijaa 24.2.1993 tehtyä tarjousta edeltävän ajan osalta, ei voida katsoa, että yhteisön sisäistä kauppaa olisi rajoitettu eurooppalaisten jälleenmyyjien osalta. Kantaja ei tältä osin kiistä, että se on käyttänyt Maia/ICBO/Schmidt-verkkoa hankkiakseen tuotteita Italiasta, mutta se väittää, että hankitut tuotteet oli tarkoitettu pelkästään yhteisön sisäisiin – eli Italiasta Ranskaan suuntautuviin – myynteihin ja että tällä oli tarkoitus kiertää se, että tällaista myyntiä oli käytännössä mahdoton harjoittaa Caterpillarin ja tämän jakelijoiden, erityisesti Bergerat'n, toiminnan vuoksi, kuten kantaja väittää.
- 124 Riidanalaisessa päätöksessä kuitenkin hylätään tämä käsitys sillä perusteella, ettei yhdenkään asiakirjan perusteella voida todeta, että olisi olemassa tällainen yhteisön sisäisen myynnin harjoittamiseen kohdistuva kieltä. Päätöksessä todetaan erityisesti, ettei Haladjian ole näyttänyt toteen, että Italiasta ICBO:n välityksellä saatujen varaosien lopullinen määränpää todellakin oli Ranska. Kantajan käsityksen lähtökohtaa ei siis ole näytetty toteen. Riidanalaisessa päätöksessä todetaan samaten, että vaikka näiden varaosien lopullinen määränpää olisi todella ollut Ranska, tämä ei todista, että Caterpillar olisi kieltänyt eurooppalaisia jakelijoitaan myymästä varaosia Haladjianille (ks. riidanalaisen päätöksen 6.3 kohta, s. 16, kolmas alakohta).
- 125 On siis tutkittava asiakirja-aineistoon sisältyvät relevantit seikat, jotta voitaisiin ratkaista, onko komissio tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se on päättänyt hylätä näytön riittämättömyyden vuoksi kantajan väitteet, jotka koskevat sitä, että Maijalta ICBO:n ja Schmidtin välityksellä ostettujen varaosien määränpää oli Ranska, ja sitä, että kantajan oli käytännössä mahdoton hankkia tuotteita suoraan Maijalta sellaisen sopimuksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan vuoksi, jonka on väitetty olleen olemassa Caterpillarin ja tämän eurooppalaisten jakelijoiden välillä.

- 126 Aluksi on korostettava, että asiakirjojen, joihin kantaja on vedonnut, todistusvoima on hyvin vähäinen niiden luonteen vuoksi ja niiden olosuhteiden vuoksi, joihin ne liittyvät. Ensimmäinen asiakirja, joka koskee Maia/ICBO/Schmidt-verkon toimintaa vuonna 1990, on Caterpillarille helmikuussa 1990 lähetetty nimetön kirje. Kantajan mainitsevat kaksi muuta asiakirjaa eli M. A:n Schmidtille 13.2.1990 lähettämä faksi ja M. A:n Schmidtille 21.9.1990 lähettämä kirje liittyvät tilanteeseen, jossa Caterpillar pohti nimettömän kirjeen johdosta, oliko sen italialainen jakelija toiminut lojaalisti ja jakelusopimuksen ehtojen mukaisesti.
- 127 Näitä kolmea asiakirjaa tarkasteltaessa selviää seuraavaa. Ensinnäkin Caterpillarille helmikuussa 1990 lähetetyssä nimettömässä kirjeessä todetaan, että ICBO:n Schmidtille myymät varaosat oli toimitettu varastoon Marseillessa, josta ”Haladjian haki [ne] ja [ja jossa se] tulliselvitti” ne. Toiseksi M. A:n Schmidtille 13.2.1990 lähettämässä faksissa mainitaan, että Maia oli vuonna 1986 myynyt ICBO:lle 120 miljoonan Italian liiran arvosta varaosia italialaisten urakoitsijoiden käyttöön Kameruniin ja Gaboniin. Kolmanneksi M. A:n Schmidtille 21.9.1990 lähettämässä kirjeessä todetaan aluksi, että Caterpillarin edustajien käydessä Maiassa Caterpillar oli ilmoittanut Maialle tietävänsä, että Haladjian oli vastaanottanut useita Yhdysvalloista peräisin olleita varaosakontteja Le Havressa ja Marseillessa, että kyseisiä kontteja ei enää saapunut mutta Haladjianin myynti ei ollut tämän johdosta vähentynyt, ja että Caterpillar pohti näin ollen, mikä saattoi olla Haladjianin uusi hankintalähde. Seuraavaksi tässä kirjeessä esitetään vastaus, jonka Maia oli jo antanut Caterpillarille ja josta ilmenee, että Maia tiesi – tosin vain jotenkuten – IBCO:n myyvän käytettyjä varaosia käyttöön useisiin Afrikan maihin.
- 128 Kun huomioon otetaan nämä kolme asiakirjaa, riidanalaisessa päätöksessä oleva arviointi, jonka mukaan Haladjianin toimittamien asiakirjojen perusteella ei voida todeta Haladjianin Italiasta hankkimien varaosien lopullista määränpäättä, ei siis ole ilmeisen virheellinen. Nimettömästä kirjeestä ilmenevää toteamusta, jonka mukaan Haladjianin Maialta ICBO:n ja Schmidtin välityksellä ostamat varaosat oli toimitettu Marseilleen ja tulliselvitetty siellä, minkä perusteella voidaan ajatella, että Schmidtin sijaintimaahan Yhdysvaltoihin viedyt varaosat oli sen jälkeen viety uudelleen Ranskaan, jossa ne tulliselvitettiin, on nimittäin verrattava Maian Caterpillarille

esittämiin tietoihin, joissa viitataan Afrikkaan suuntautuneisiin myynteihin. Eräiden asiakirjojen perusteella voitiin siis ajatella, että joidenkin varaosien lopullinen määränpää saattoi todella olla Afrikka. Koska Haladjian ei ole esittänyt näyttöä Maialta ICBO:n ja Schmidtin välityksellä ostettujen varaosien todellisesta määränpäästä, komissiota ei näin ollen voida arvostella siitä, että se on riidanalaisessa päätöksessä katsonut, ettei mikään todistanut, että näiden varaosien lopullinen määränpää oli todellakin Ranska.

129 Siitä riippumatta, mikä oli kyseisten varaosien lopullinen määränpää, riidanalaisessa päätöksessä mainitut ja kantajan arvostelemat asiakirjat eivät myöskään osoita, että yhteisön sisäinen myynti ei ollut Caterpillarin vuoksi mahdollista. Tältä osin on todettava, että kantaja ei ole näyttänyt toteen vähäisintäkään Caterpillarin ja sen eurooppalaisten jakelijoiden sopimusta tai yhdenmukaistettua menettelytapaa, joiden vuoksi kantaja ei pysty ostamaan Italiasta varaosia myydäkseen ne Ranskassa, mikä on kantajan tässä kanteessa esittämän käsityksen ydinsisältö.

130 Kantaja ei sitä paitsi voi väittää, että sen oikeuksia kantelijana on loukattu siten, ettei se ole hallinnollisessa menettelyssä saanut tilaisuutta esittää todisteita Maialta ICBO:n ja Schmidtin välityksellä ostettujen varaosien lopullisesta määränpäästä, sillä kantaja itse on 6 artiklan mukaisesta kirjeestä esittämässään huomautuksissa väittänyt, että näiden varaosien määränpää oli Ranska, esittämättä tästä kuitenkaan näyttöä tässä yhteydessä. Kantaja ei siis voi moittia komissiota siitä, että tämä on hylännyt väitteen näytön riittämättömyyden vuoksi.

131 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan väitteet, jotka koskevat asiakirjoja, jotka liittyvät Maia/ICBO/Schmidt-verkkoon, jota Haladjian on käyttänyt hankintoihinsa ennen 24.2.1993 tehtyä tilausta, on hylättävä.

b) Asiakirjat, jotka koskevat 24.2.1993 tehtyä tilausta

Riidanalainen päätös

- 132 Riidanalaisessa päätöksessä tutkitaan myös toista asiakirjojen joukkoa, joka koskee 24.2.1993 tehtyä tilausta sekä sitä, miten Maia ja sen ohessa Caterpillar ovat käsitelleet tätä tilausta. Asiassa on merkitystä seuraavilla asiakirjoilla.
- 133 Haladjian ilmoitti Maialle 24.2.1993 päivätyllä kirjeellä, että useat ranskalaiset käyttäjät, joiden kirjeet olivat liitteenä, olivat valtuuttaneet sen ostamaan Caterpillarin valmistamia varaosia, että se oli keskustellut näiden kirjeiden sisällöstä Caterpillarin kanssa ja tämä oli ilmoittanut sille, että tilaus voidaan tehdä jakelijalta, ja että se oli tämän johdosta ollut kiinnostunut ostamaan varaosia Yhdysvaltain dollareissa (jäljempänä USD) ilmoitettuun kuluttajahintaan (Consumer price) (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohdan viides alakohta).
- 134 Haladjianin 30.3.1993 lähettämän muistutuskirjeen johdosta Maia lähetti 31.3.1993 Caterpillarille faksin tiedustellakseen, miten sen oli toimittava, ja lisäksi se otti Caterpillariin yhteyttä myös puhelimitse. Maian sisäisessä muistiossa, joka oli laadittu 20.4.1993, todetaan Caterpillarin vastanneen, että Maian oli vastattava Haladjianille ja että jos Maia oli samaa mieltä, se saattoi tarjota Italiassa sovellettavan hinnaston mukaista hintaa (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohdan seitsemäs alakohta).
- 135 Riidanalaisen päätöksen mukaan 24.2.1993 tehty tilaus oli epätavallinen. Ensinnäkin Haladjian mainitsee, että ranskalaiset asiakkaat olivat valtuuttaneet sen ostamaan Caterpillarin valmistamia varaosia, mutta tällainen valtuutus ei ole tarpeen, kun jälleenmyyjä ostaa varaosia EY/EFTA-vyöhykkeen maasta suunnatakseen ne toiseen tämän vyöhykkeen maahan. Toiseksi Haladjian mainitsee keskustelleensa näistä valtuutuskirjeistä Caterpillarin erään johtajan kanssa, vaikka yhteisön sisäistä kauppaa harjoittavan jälleenmyyjän ei tarvitse keskustella kenenkään kanssa tehdäkseen tilauksen. Kolmanneksi 24.2.1993 tehdyssä tilauksessa pyydetään

hintoja, jotka eivät ole paikallisena valuuttana vaan perustuvat USD-määräiseen kuluttajahintaan (Consumer price). Jokainen jälleenmyyjä käyttää kuitenkin myyntihinnastoa, joka on sen omana valuuttana eikä USD:eina (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohta).

136 Riidanalaisessa päätöksessä muistutetaan tältä osin ensinnäkin, ettei Haladjian ole osoittanut, että Maia tai muut eurooppalaiset jakelijat olisivat aiemmin soveltaneet siihen USD-määräisiä hintoja Ranskaan tai johonkin muuhun EY/EFTA-vyöhykkeen maahan tarkoitettujen tuotteiden osalta, toiseksi, ettei Haladjian ole missään vaiheessa esittänyt näyttöä siitä, että Maia olisi soveltanut tätä oletettua kansainvälistä USD-määräistä hinnastoa muihin yhteisön asiakkaisiin ja että kieltäytyminen soveltamasta tätä hintaa Haladjianiin olisi – tämän johdosta – syrjintää, ja kolmanneksi, ettei Haladjian ole osoittanut, että siihen olisi ilman Caterpillarin asiaan puuttumista sovellettu alemmaa hintaa kuin se, jota Maia tarjosi 8.4.1993 lähettämässään kirjeessä. Tämä 24.2.1993 tehty tilaus on sisällöltään siis reaktio siihen, että Maia oli päättänyt lopettaa Haladjianille CES-järjestelmää kiertäen tehdyt toimitukset, ja sillä pyrittiin mahdollistamaan se, että Haladjian saa hankittua todisteita kantelunsa tueksi (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohta ja 7.1 kohdan c alakohta).

137 Riidanalaisessa päätöksessä (6.3 kohdan kuudes alakohta) viitataan lisäksi kirjeeseen, jonka M. A. lähetti Schmidtille 30.3.1993 eli 24.2.1993 tehdyn tilauksen jälkeen. Tässä kirjeessä todetaan seuraavaa:

”Ensimmäiset uutiset Caterpillarista eivät ole hyviä. Maanantaina iltapäivällä toimitusjohtajamme kutsui minut luokseen sanoakseen, että hän oli saanut Genevestä puhelun, jossa neuvottiin välttämään toimituksia H. F. Avignonille; virallisesti näin ei voi tehdä, joten aiomme vastata ja tarjota Italiassa sovellettavaa hinnastoa (tämä tarkoittaa USD-määräistä kuluttajahintaa (Consumer price) keskimäärin kaksinkertaisena!!!); saamme lähiaikoina Caterpillarin lopullisen vastauksen). – ”

- 138 Maia tarjosi 8.4.1993 lähettämässään kirjeessä Haladjianille Italiassa sovellettavan hinnaston mukaista hintaa 10 prosentilla alennettuna. Haladjian hylkäsi 22.4.1993 lähettämässään kirjeessä tämän tarjouksen ja pyysi, että siihen sovellettaisiin USD-määräistä kuluttajahintaa, jota oli tarjottu Maian muille yhteisöön sijoittautuneille asiakkaille ja josta oli myönnetty alennus. Haladjian ilmoitti Maialle, että muussa tapauksessa se aikoo tehdä komissiolle kantelun syrjiviä hintoja koskevasta menettelytavasta. Maian 20.4.1993 päivätyn edellä mainitun sisäisen muistion mukaan Maia oli ilmoittanut Caterpillarille ja Bergerat'lle Haladjianin reaktiosta (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohdan kahdeksas ja yhdeksäs alakohta).
- 139 Maian 30.4.1993 päivätyn sisäisen muistion mukaan Haladjian oli kääntynyt Maian puoleen, koska se pystyi kiristämään Maijaa ensinnäkin sen vuoksi, että Maia oli aiemmin soveltanut yhteisöön sijoittautuneisiin asiakkaisiin kansainvälistä hinnastoa (riidanalaisen päätöksen mukaan tässä muistiossa toistetaan tässä kohtaa Haladjianin Maialle 22.4.1993 lähettämän, edellisessä kohdassa mainitun kirjeen sisältö, jossa viitataan USD-määräiseen kuluttajahintaan), toiseksi sen vuoksi, että Maia ei ollut noudattanut CES-järjestelmän sääntöjä yhteisön ulkopuolisten myyntien osalta, kolmanneksi sen vuoksi, että Haladjian pystyi todistamaan, että Maia oli myynyt varaosia Haladjianille ICBO:n välityksellä, ja neljänneksi sen vuoksi, että eräät Caterpillarin johtajat tiesivät Maian rinnakkaisista toiminnoista, joita he olivat tähän saakka peitelleet (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohdan kymmenes alakohta ja alaviite 10).
- 140 Riidanalaisessa päätöksessä todetaan, että koska 24.2.1993 tehdyssä tilauksessa vedottiin Caterpillarin kanssa käytyihin keskusteluihin ja että kun otetaan huomioon Maian pelko siitä, että sen jakelusopimus irtisanotaan CES-järjestelmän kiertämisen vuoksi, "ei ole outoa", että Maia pyysi Caterpillarilta selvitystä siitä, miten tätä tilausta on käsiteltävä. Riidanalaisessa päätöksessä todetaan tältä osin, että Caterpillar vastasi tähän pyyntöön ilmoittamalla, että Maian oli vastattava Haladjianille ja että jos Maia oli samaa mieltä, se saattoi tarjota Italiassa sovellettavan hinnaston mukaista hintaa. Riidanalaisen päätöksen mukaan kyseessä on pelkkä "ehdotus". Maia noudatti tätä ehdotusta – riidanalaisen päätöksen mukaan täysin itsenäisesti – 8.4.1993, koska se tarjosi Haladjianille Italiassa sovellettavaan hinnastoon perustuvaa hintaa 10 prosentilla alennettuna, joka on sama kuin se, jonka eräs Maian tärkeimmistä asiakkaista sai. Riidanalaisessa päätöksessä katsotaan näin ollen, että nämä Maian ja Caterpillarin väliset neuvottelut eivät ole

yhteistoimintaa, jolla pyrittäisiin EY 81 artiklassa tarkoitettuun tavoin estämään tai vaikeuttamaan jäsenvaltioiden välistä rinnakkaiskauppaa. Lisäksi riidanalaisessa päätöksessä todetaan, että koska edellä mainituista asiakirjoista ei ilmene, että kilpailua rajoitettaisiin EY 81 tarkoitettulla tavalla, painostus, jota Bergerat'n on väitetty kohdistaneen Caterpillariin, jotta tämä valvoisi tuontia Ranskaan, ei myöskään ole kilpailun rajoittamista (riidanalaisen päätöksen 6.3 kohta, s. 17 ja 7.1 kohdan c alakohta).

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

- 141 Kantaja riitauttaa ensinnäkin se, miten riidanalaisessa päätöksessä arvioidaan tiettyjen Maiaa vuoden osalta 1993 koskevien asiakirjojen sisältöä.
- 142 Kantaja arvostelee aluksi riidanalaisessa päätöksessä olevaa arviointia, jonka mukaan 24.2.1993 tehty tilaus oli epätavallinen. Kantaja huomauttaa ensinnäkin, että riidanalaisessa päätöksessä ei todeta, että kyseinen tilaus liittyy niiden keskustelujen muodostaman yhteyteen, joita Haladjian samaan aikaan kävi Caterpillarin kanssa CES-järjestelmän soveltamisesta itseensä, ja se viittaa Caterpillarin ja sen itsensä välillä 30.3. ja 13.4.1993 käytyyn kirjeenvaihtoon. Toiseksi kantaja väittää, että päätöksessä lähdetään siitä, ettei yhteisön sisäistä kauppaa rajoiteta ja että tämän vuoksi ei ole normaalia, että Maialta tilataan tuotteita Ranskan markkinoita varten viittaamalla Caterpillarin jo antamaan suostumukseen. Vaikka tällainen huomautus voi teoriassa olla perusteltu, kantaja väittää kuitenkin, että Maiaa koskevat asiakirjat osoittavat todellisuudessa, että yhteisön sisäistä kauppaa rajoitetaan. Se, että Maia reagoi niin, että se kiirehti pyytämään Caterpillarilta neuvoa Haladjianin tilauksen osalta, kuvaa siten kantajan mukaan sitä, että yhteisön sisäistä kauppaa on mahdoton käydä vapaasti ja avoimesti. Kantaja toteaa tältä osin, että vaikka 24.2.1993 tehdystä tilauksesta ollut viittaus yhteyksiin, joita Haladjianilla oli ollut Caterpillarin, saattoi – enintään – selittää sen, että Maia kääntyi viimeksi mainitun puoleen pyytääkseen selvitystä, tämä viittaus ei tehnyt perustelluksi sitä, että Maia pyysi Caterpillarilta ohjeita. Kolmanneksi kantaja tähdentää, että riidanalaisessa päätöksessä ymmärretään yhteisön sisäisen kaupan hintojen rakenne väärin, kun siinä pidetään ”epätavanomaisena” Haladjianin pyyntöä, että siihen sovellettaisiin USD-määräisen kuluttajahinnan perusteella laskettuja hintoja. Jälleenmyyjien ostot nimittäin tapahtuivat tavallisesti tämän hinnaston (jota kutsutaan myös ”kansainväliseksi hinnastoksi” 30.4.1993 päivätyssä Maian sisäisessä muistiossa) mukaisesti eivätkä kohtuuttoman korkeiden kansallisten hinnastojen mukaisesti, kunnes Caterpillar asettui vastustamaan tätä.

143 Seuraavaksi kantaja korostaa, että 20.4.1993 päivätystä Maian sisäisestä muistiosta, joka toimitettiin Caterpillarille 23.4.1993, ei voida ottaa huomioon vain niitä kahta seikkaa, jotka mainitaan riidanalaisessa päätöksessä, eli sitä, että Caterpillar oli kehottanut Maiaa vastaamaan Haladjianille ja ehdottanut Maialle Italiassa sovellettavan hinnaston noudattamista, ja sitä, että Maia oli ilmoittanut Bergerat'lle Haladjianin reaktiosta tähän hintatarjoukseen. Kantajan mukaan tässä muistiossa todetaan myös, että Caterpillar oli ensin neuvonut Maiaa voittamaan aikaa, ennen kuin se vastaa Haladjianille, että Maia halusi tietää, oliko toinen italialainen jälleenmyyjä saanut saman pyynnön, jotta se olisi mahdollisesti vastannut samalla tavalla, että Caterpillarin ”neuvot” eivät rajoittuneet pelkästään siihen, että Maille ehdotettiin, että se tarjoaa Haladjianille Italiassa sovellettavaa hinnastoa, sillä Caterpillar oli käsitellyt myyntiehtoja yksityiskohtaisesti ja ehdottanut ranskalaisten asiakkaiden koneiden mallien ja numeroiden tiedustelemista, että Maia oli uudelleen yrittänyt voittaa aikaa, kun Haladjian 16.4.1993 pyysi siltä tietoa Italiassa sovellettavasta hinnastosta, ja että Maia ei ollut ilmoittanut Bergerat'lle pelkästään ”Haladjianin reaktiosta”, kuten riidanalaisessa päätöksessä todetaan virheellisesti, vaan myös siitä, miten Maia oli toiminut Haladjiania kohtaan.

144 Kantaja tähdentää vielä, että riidanalaisessa päätöksessä olisi pitänyt ottaa huomioon selitys, joka esitettiin M. A:n Schmidtille 30.3.1993 lähettämässä kirjeessä, josta ilmenee, että Caterpillar oli ”neuvonut” Maiaa välttämään toimituksia ”HF Avignonille” (eli Haladjianille), koska ”virallisesti näin ei voi[tu] tehdä”, että Maia aikoi tämän johdosta tarjota Haladjianille Italiassa sovellettavaa hinnastoa ja että Maia odotti tältä osin Caterpillarin lopullista vastausta.

145 Toiseksi kantaja arvostelee niitä syitä, joiden perusteella riidanalaisessa päätöksessä todetaan, että Maia teki hintatarjouksen täysin itsenäisesti ja ettei se, että Maia pyysi neuvoa Caterpillarilta, ollut EY 81 artiklassa tarkoitettua yhteistoimintaa, eli kantaja arvostelee käsitystä, jonka mukaan Haladjianin Maialle esittämällä pyynnöllä pyrittiin ainoastaan kiristämään Maiaa, ja käsitystä, jonka mukaan Maian ja Caterpillarin välisten viestien sisältö selittyi sillä, että ICBO:n ja Schmidtin välityksellä ostetut tuotteet oli tarkoitettu Afrikkaan.

- 146 Siltä osin kuin on kysymys väitetystä kiristyksestä, tämä selitys on kantajan mukaan ristiriidassa tapahtumien aikajärjestyksen kanssa, koska 24.2.1993 tehty tilaus edeltää ilmoitusta, jonka mukaan liikesuhteet välittäjien kautta Maiaan lopetetaan ja joka tehtiin M. A:n Schmidtille 30.3.1993 lähettämässä kirjeessä. Tämä tilaus on lisäksi tehty kaksi kuukautta ennen Haladjian uhkausta, jonka mukaan se saattaa asian yhteisön viranomaisten käsiteltäväksi ja jonka se esitti 22.4.1993 lähettämässään kirjeessä sen jälkeen, kun Maia oli kieltäytynyt soveltamasta siihen niitä samoja hintoja, joita tarjottiin muille yhteisössä toimiville vastaavassa tilanteessa oleville ostajille.
- 147 Kantaja toteaa lisäksi, että täysin sen virheen mukaisesti, joka on tehty vuoden 1990 asiakirjojen osalta, riidanalaisessa päätöksessä todetaan uudelleen, että ICBO:n välityksellä ostettujen tuotteiden määränpää oli Afrikka, millä kierrettiin CES-järjestelmää, ja ettei Haladjian ole näyttänyt toteen, ettei näin ollut. Se, että Maia myi Haladjianille ICBO:n välityksellä, on kantajan mukaan kuitenkin täysin eri asia kuin 24.2.1993 tehty tilaus, jolla pyrittiin ostamaan tuotteet suoraan ja avoimesti Maialta Caterpillarin käyttöön ottaman järjestelmän puitteissa. Kantaja toteaa, että jos 24.2.1993 tehtyä tilausta tulkitaan Maian ja Haladjianin välisten liikesuhteiden valossa, tilanne jää väistämättä täysin käsittämättömäksi. Siitä riippumatta, miten ICBO:on olleita suhteita voidaan arvioida, eli siitä riippumatta, katsotaanko niiden todistavan yhteisön sisäiseen kauppaan kohdistuvista esteistä, nämä suhteet eivät missään tapauksessa vaikuta siihen, miten on arvioitava suoria todisteita yhteistoiminnasta, jota Maia ja Caterpillar harjoittivat Haladjianin tilaukseen annettavan vastauksen osalta.
- 148 Kolmanneksi kantaja väittää, että riidanalainen päätös on virheellinen, koska siinä todetaan, ettei kantaja ollut näyttänyt toteen hintasyrjintää, josta Haladjian oli arvostellut Maiaa 22.4.1993 lähettämässään kirjeessä. Kantajan mukaan jo M. A:n Schmidtille 30.3.1993 lähettämän kirjeen perusteella voidaan siten todeta, että nämä hinnat olivat avoimesti ja tietoisesti syrjiviä. Riidanalaisessa päätöksessä ei myöskään voida ilman ristiriitaa kiistää, että Maia oli soveltanut kansainvälistä hinnastoa muihin yhteisön asiakkaisiin, koska tämä seikka mainitaan samassa päätöksessä kahteen kertaan, kun siinä tarkastellaan Maian 30.4.1993 päivättyä käsinkirjoitettua sisäistä muistiota (6.3 kohta, s. 14, toiseksi viimeinen alakohta, s. 15, viimeinen luetelmakohta), ja näin on, vaikka riidanalaisen päätöksen alaviitteessä 10 todetaan,

ettei se, että tässä Maian sisäisessä muistiossa mainitaan kansainvälinen hinnasto, ole Maian ”tunnustus” vaan pelkästään lainaus Haladjianin 22.4.1993 lähettämän kirjeen sisällöstä.

- 149 Kantajan mukaan tällainen tulkinta on virheellinen, koska siinäkin tapauksessa, että 30.4.1993 päivätyn sisäisen muistion laatija pelkästään lainaa Haladjianin 22.4.1993 lähettämää kirjettä, muistiosta ilmenee, että tämä tosiseikka on todistettu paikkansapitäväksi, että Haladjian voi näyttää sen toteen ja että muistion laatija on huolissaan siitä, että Caterpillar voi saada kyseisen tosiseikan tietoonsa. Tämä muistio osoittaa siten paitsi sen, että Haladjianiin kohdistuva syrjintä on todellista, myös sen, että Maia pelkäsi Caterpillarin saavan tietää, että se myi varaosia kilpailukykyisillä hinnoilla toisiin jäsenvaltioihin (*”avrà certamente ’material’ che puo ’inchiodarci e avvalorare la sua affermazione dell’ultima lettera’ (noi vendiamo usando il listino Internazionale a clienti EEC)”*).
- 150 Kantaja toteaa lisäksi, että se sai toukokuussa 1994 tietää tarjouksista, joita Maia oli tehnyt eräälle englantilaiselle käyttäjälle (jäljempänä C) huomattavasti edullisempiin hintoihin kuin ne, joita Maia oli tarjonnut kantajalle, hintaerojen ollessa varaosasta riippuen 90–160 prosenttia. Haladjian oli tuona ajankohta saanut tarjouksen myös eräältä italialaiselta jälleenmyyjältä (jäljempänä M), joka hankki tuotteet Maialta ja pystyi tarjoamaan Haladjianille alempia hintoja kuin ne, joita Haladjian pystyi saamaan suoraan Maialta.
- 151 Neljänneksi kantaja väittää, että edellä todetusta seuraa, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei katsonut, että Caterpillarin ja Maian välillä oli yhdenmukaistettuja menettelytapoja. Kantajan mukaan komission päättely perustuu nimittäin 24.2.1993 tehdyn tilauksen epätavallisuuteen ja siihen, ettei Haladjian ole näyttänyt toteen, että ennen tätä tilausta oli tehty muita samankaltaisia tilauksia. Ratkaistaessa, onko yhteisön sisäisen tilauksen osalta olemassa kilpailunrajoituksia, ei kuitenkaan ole mitään syytä ottaa huomioon liiketoimen subjektiivisia syitä tai samankaltaisten aiempien liiketoimien mahdollista olemassaoloa.

- 152 Komissio kiistää kantajan käsityksen paikkansapitävyyden ja muistuttaa, että riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että Caterpillarin ja Maian välillä 24.2.1993 tehdyn tarjouksen jälkeen olleet yhteydenotot eivät osoita sellaisen väitetyn kirjoittamattoman säännön olemassaoloa, jolla kiellettäisiin vienti jälleenmyyjille EY/EFTA-vyöhykkeen sisällä, vaan nämä yhteydenotot selittyvät tämän tilauksen erityisellä asiayhteydellä. Komission mukaan mikään ei myöskään osoita, ettei Maia ole määrännyt tällaisessa liiketoimessa sovellettavaa myyntihintaa vapaasti, mukaan lukien Haladjianille myönnetty 10 prosentin alennus. Komissio arvostelee myös niiden asiakirjojen todistusvoiman riittävyttä, jotka koskevat Maian C:lle tekemiä tarjouksia ja M:n Haladjianille tekemää tarjousta.
- 153 Caterpillar korostaa lisäksi, että Maia päätti yksipuolisesti ottaa yhteyttä Caterpillariin ja Bergerat'han ja että Caterpillar ehdotti vastauksessaan pelkästään, että Haladjiania käsitellään samalla tavalla kuin muita varaosien ostajia eli että käytetään vähittäismyynnin hinnastoa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 154 Minkään kantajan esittämän väitteen perusteella ei voida katsoa, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen. Nyt esillä olevassa asiassa kantaja nimittäin tyytyy arvostelevaan niiden eri asiakirjojen sisältöä, joihin komissio on viitannut ja joita se on analysoinut siltä osin kuin on kysymys 24.2.1993 tehdyn tilauksen käsittelystä, eikä kantaja ole esittänyt sellaisia seikkoja, jotka voisivat kyseenalaistaa riidanalaisessa päätöksessä tältä osin tehdyt päätelmät eli yhtäältä arvioinnin, jonka mukaan Maian ja Caterpillarin yhteistoiminta tämän tilauksen käsittelyn osalta ei ole EY 81 artiklassa tarkoitettua kilpailun rajoittamista, ja toisaalta arvioinnin, jonka mukaan Maian Haladjianille tekemä hintatarjous – Italiassa sovellettavan kansallisen hinnaston mukainen hinta 10 prosentilla alennettuna – oli täysin itsenäinen, vaikka Caterpillar oli ehdottanut Italiassa sovellettavan kansallisen hinnaston käyttämistä.

155 Riidanalaisessa päätöksessä nimittäin todetaan, että Maian ja Caterpillarin yhteistoiminta, joka koski Haladjianin tarjoukseen annettavaa vastausta ja joka ilmenee erityisesti 20.4.1993 päiväystä ja Caterpillarille 23.4.1993 lähetetystä Maian sisäisestä muistiosta, selittyy tämän tilauksen asiayhteydellä ja sillä, että tilauksessa mainittiin, että Haladjian ja Caterpillar olivat käyneet keskusteluja tilauksen tietyistä osatekijöistä eli Haladjianin asiakkaiden valtuutuskirjeistä.

156 On muistutettava, että Maia oli aiemmin myynyt Haladjianille varaosia sellaisen verkon kautta, jossa olivat mukana ICBO Italiasta ja Schmidt Yhdysvalloista. Lisäksi on todettava, että Caterpillarin suorittaman tutkimuksen jälkeen Maia oli päättänyt lakkauttaa tämän toimitusreitit välttääkseen jakelusopimuksensa irtisanomisen, jolla Caterpillar oli uhannut (ks. M. A:n Schmidille 30.3.1993 lähettämä kirje, kanteen liite 29). Riidanalainen päätös ei näissä olosuhteissa ole ilmeisen virheellinen siltä osin kuin siinä katsotaan sen seikan, että Maia kysyi Caterpillarilta, miten sen oli vastattava 24.2.1993 tehtyyn tilaukseen, johtuvan siitä, ettei Maia halunnut menettää jakelusopimustaan. Myös kyseisen tilauksen sisältö selittää tätä käyttäytymistä, sillä tilauksessa viitattiin Caterpillarin kanssa olleisiin yhteydenottoihin ja ranskalaisten käyttäjien allekirjoittamiin ostovaltuutuksiin, vaikka tällaisia yhteydenottoja ja valtuutuksia ei vaadita, kun on kysymys Italiasta Ranskaan suuntautuvasta yhteisön sisäisestä myynnistä. Maia on siis perustellusti voinut kokea, että sen on tarpeen ottaa yhteyttä Caterpillariin saadakseen tältä osin lisätietoja.

157 Riidanalaisessa päätöksessä ei näin ollen ole ilmeistä arviointivirhettä siltä osin kuin siinä päätellään, että Maian ja Caterpillarin yhteistoiminta oli perusteltua sellaisten suhdanteisiin liittyvien syiden vuoksi, joiden perusteella ei ole mahdollista todeta oikeudellisesti riittävällä tavalla, että yhteisön sisäistä myyntiä jälleenmyyjille estetään.

- 158 Maian tekemän tarjouksen – Italiassa sovellettavan kansallisen hinnaston mukainen hinta 10 prosentilla alennettuna – itsenäisyyden osalta on tähdennettävä, että riidanalainen päätös ei ole ilmeisen virheellinen siltä osin kuin siinä todetaan, että vaikka tämä tarjous vastasi ainakin osittain Caterpillarin ehdotusta, jonka mukaan Maian vastaus Haladjianille perustuisi Italiassa sovellettavaan kansalliseen hinnastoon, tarjous on tehty täysin itsenäisesti, mikä ilmenee toteamuksesta ”jos olemme samaa mieltä”, joka on 20.4.1993 päivätyssä Maian sisäisessä muistiossa, jossa selvitetään Caterpillarin edustajan Maialle Haladjianin tilauksen osalta puhelimitse antamia ohjeita. Lisäksi Maia on omasta aloitteesta tarjonnut 10 prosentin alennusta. Tämä alennus kuvastaa siten riidanalaisessa päätöksessä esiin tuotua yleistä periaatetta, jonka mukaan jakelijalla on vapaus tarjota jälleenmyyjille haluamaansa hintaa. CES-järjestelmän mukaan jakelijan on pelkästään huolehdittava siitä, että se noudattaa sääntöjä, joita sovelletaan vyöhykkeiden väliseen myyntiin, josta ei ole kysymys tässä tapauksessa, koska 24.2.1993 tehdyssä tilauksessa vedottiin ranskalaisten käyttäjien toimittamiin valtuutuskirjeisiin.
- 159 Riidanalaisessa päätöksessä ei näin ollen ole ilmeistä arviointivirhettä siltä osin kuin siinä katsotaan, että Maia oli tehnyt Haladjianille tarjouksen täysin itsenäisesti ja ettei tarjous ollut estänyt yhteisön sisäistä myyntiä jälleenmyyjille.
- 160 Kantaja ei myöskään – huolimatta tämänsisältöisistä väitteistään – ole näyttänyt toteen, että Maian tarjous oli syrjivä sitä kohtaan tai että se yleisemmällä tasolla oli kilpailua rajoittava. Erityisesti on todettava, ettei komissio voinut päätyä tällaiseen arviointiin, kun huomioon otetaan sille esitetyt seikat eli viittaus kansainväliseen hinnastoon M. A:n Schmidtille 30.3.1993 lähettämässä kirjeessä (”USD-määräinen kuluttajahinta”) ja 30.4.1993 päivätyssä Maian sisäisessä muistiossa, koska kyseinen liiketoimi ei kuulunut CES-järjestelmän alaisuuteen ja koska se oli joka tapauksessa toteutettu ilman, että Caterpillar olisi mitenkään puuttunut asiaan tältä osin.
- 161 Maian englantilaiselle käyttäjälle C:lle 26.1. ja 21.2.1994 tekemistä tarjouksista, joissa hinnat olivat huomattavasti edullisempia kuin Maian Haladjianille 8.4.1993 tar-

joamat hinnat, on todettava, että näiden tarjousten valuutta oli Italian liira eikä Yhdysvaltain dollari ja että niiden ja Maian Haladjianille tekemän tarjouksen välillä oli kulunut 10 ja 11 kuukautta, joiden kuluessa Italian liiran kurssi oli vaihdellut huomattavasti. Koska ei ole olemassa seikkoja, joiden perusteella voitaisiin todeta, että Haladjianin tuolloin tekemää tilausta olisi kohdeltu eri tavalla kuin englantilaisen käyttäjän tilausta, komissio ei ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä todetessaan, ettei Haladjian ollut näyttänyt toteen sitä, että Maia olisi harjoittanut sitä kohtaan hintasyrjintää, eikä missään tapauksessa sitä, että Caterpillar oli vastuussa tästä syrjinnästä.

162 Italialaisen jälleenmyyjän M:n, joka hankki tuotteet Maialta ja joka pystyi tarjoamaan Haladjianille alempia hintoja kuin mitä tämä pystyi saamaan suoraan Maialta, Haladjianille tekemästä tarjouksesta on samaten todettava, että tämä tarjous ei ole sellaisenaan niin todistusvoimainen, että se näyttäisi toteen kantajan väittämän hintasyrjinnän. Tässä USD-määräisessä tarjouksessa ei nimittäin ole mitään, mistä ilmenisi, että italialainen jälleenmyyjä osti varaosat Maialta, kuten kantaja väittää. Koska tarjousta ei voitu pätevästi vertailla Maian Haladjianille tekemän tarjouksen kanssa, komissio ei ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä todetessaan, ettei Haladjian ollut näyttänyt toteen sitä, että Maia olisi harjoittanut sitä kohtaan hintasyrjintää, eikä missään tapauksessa sitä, että Caterpillar oli vastuussa tästä syrjinnästä.

163 Arvostelu, jota kantaja on esittänyt Maiaan kohdistuneesta väitetystä kiristämisestä, ei myöskään ole relevanttia, koska uhkaus asian saattamisesta komission käsiteltäväksi syrjivän hinnan osalta ilmenee selvästi Haladjianin 22.4.1993 lähettämästä kirjeestä, jossa hylätään Maian tarjous ja vaaditaan USD-määräisen kuluttajahinnan soveltamista. Tapahtumien aikajärjestys, johon kantaja vetoaa osoittaakseen, ettei se harjoittanut tällaista kiristystä, on tältä osin ristiriidassa kantajan väitteiden kanssa, koska kantaja itse on 22.4.1993 lähettämässään kirjeessä uhannut, että se saattaa asian yhteisön viranomaisten käsiteltäväksi, millä se on ilmaissut tyytymättömyytensä Maian 8.4.1993 tarjoamiin hintaehtoihin. Myöskään kantajan väite, joka koskee myyntiä Afrikkaan, ei ole relevantti, koska se ei vaikuta päätelyyn, joka on riidanalaisessa päätöksessä esitetty Haladjianin tilauksesta ja Maian vastauksesta siihen.

164 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan väitteet, jotka koskevat 24.2.1993 tehtyä tilausta, on hylättävä.

6. *Päätelmä*

165 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, ettei kantaja ole esittänyt sellaisia seikkoja, jotka voisivat kyseenalaistaa sen, miten riidanalaisessa päätöksessä arvioidaan EY 81 artiklan sovellettavuutta.

166 Arvioinnista, joka koskee CES-järjestelmän vaikutusta EY/EFTA-vyöhykkeen sisäisiin myynteihin, on erityisesti todettava, ettei yksikään kantajan esittämä seikka kyseenalaista päätelmää, jonka komissio on tehnyt tutkittuaan kantelun ja jonka mukaan ”yhtäkään sellaista kilpailunrajoitusta, jolla pyrittäisiin estämään tai vaikeuttamaan varaosien kauppaa tämän vyöhykkeen sisällä, ei ole näytetty toteen” (riidanalaisen päätöksen 7.1 kohta, s. 22, kolmas alakohta).

167 Sen arvioinnin osalta, joka koskee CES-järjestelmän vaikutusta vyöhykkeiden väliseen myyntiin Yhdysvaltojen ja EY/EFTA-vyöhykkeen välillä, on samaten todettava, ettei yksikään kantajan esittämä seikka ole omiaan saattamaan kyseenalaiseksi komission hallinnollisen menettelyn lopuksi tekemää päätelmää, jonka mukaan CES-järjestelmällä ei eristetä yhteisön markkinoita niin, että sillä kiellettäisiin Yhdysvalloista eurooppalaisia hintoja alemmilla hinnoilla tuotujen varaosien kilpailu yhteisön markkinoilla, eikä sillä myöskään vaikuteta tällaisten varaosien kauppaan yhteisön sisällä (riidanalaisen päätöksen 7.2 kohta, s. 25, ensimmäinen ja toinen luetelmakohta). Tältä osin on muistutettava, että kilpailusääntöjen soveltaminen sellaisia tuotteita koskevaan sopimukseen, jotka on ostettu Yhdysvalloista myytäväksi yhteisössä, on perusteltua vain siinä tapauksessa, että on kaikkien tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella riittävän todennäköistä, että sopimuksella voi olla vähäistä suurempaa vaikutusta kilpailuun yhteisössä ja

jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. vastaavasti em. asia Javico, tuomion 16 ja 18 kohta). Pelkästään se seikka, että käyttäytymisellä on tiettyjä – millaisia tahansa – vaikutuksia yhteisön talouteen, ei yksinään muodosta sellaista riittävän tiivistä yhteyttä, jonka perusteella yhteisölle syntyisi toimivalta. Jotta tämä vaikutus voitaisiin ottaa huomioon, sen on oltava huomattava eli tuntuva ja vähäpätöistä suurempi.

168 Tämän johdosta ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

D Toinen kanneperuste, joka koskee riidanalaisessa päätöksessä EY 82 artiklan sovellettavuuden osalta noudatettua päättelyä

1. *Kantelun sisältö*

169 Kantaja väittää, että riidanalainen päätös on virheellinen, kun sen 8 kohdassa todetaan, ettei kantelussa vedottu EY 82 artiklan rikkomiseen.

170 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että siltä osin kuin on kysymys EY 82 artiklan rikkomista koskevasta väitteestä, kantelun loppuosassa todetaan pelkästään, että Caterpillarin käyttäytymistä ”voitiin pitää EY [82] artiklassa kiellettyinä määräävän aseman väärinkäyttönä” ja että Haladjian on valmis auttamaan komissiota relevanttien markkinoiden, Caterpillarin määräävän aseman ja tämän määräävän aseman väärinkäytön luonnehtimisessa, jos komissio pitää tämän tutkimista tarpeellisena. Lisäksi on korostettava, että kantaja on 6 artiklan mukaista

kirjettä koskevista huomautuksissaan myöntänyt tältä osin, että vaikka pitää paikkansa, ettei se ollut kantelussa syventänyt EY 82 artiklan rikkomista koskevia väitteitään, tämä johtui siitä, että se oli – ja on – vakuuttunut siitä, että käyttäytyminen, josta Caterpillaria moitittiin, oli EY 81 artiklassa kiellettyä. Koska kantelussa ei esitetä mitään sellaista, jonka perusteella voitaisiin ymmärtää, miten Caterpillarin käyttäytyminen voisi olla määräävän aseman väärinkäyttöä, kantaja on väärässä arvostellessaan riidanalaisista päätöistä siitä, että siinä todetaan, ettei kantajan kantelussa vedottu EY 82 artiklan rikkomiseen.

2. Väitteet, jotka on esitetty 11.8.2000 lähetetyssä yhteenvedossa

- 171 Riidanalaisen päätöksen 8 kohdassa todetaan, että Haladjian on vasta 11.8.2000 lähettämässään yhteenvedossa vedonnut nimenomaisesti – mutta yleisluonteisesti ja näyttöä esittämättä – EY 82 artiklaan kohdistuviin rikkomisiin luettelemalla tässä määräyksessä mainittuja väärinkäytöksiä. Vaikka päätöksessä on pidetty kiistattona, että Caterpillarilla on määräävä asema sen valmistamien varaosien markkinoilla, siinä on kuitenkin hylätty nämä väitteet.

a) Väite, joka koskee kohtuuttomien kauppahintojen määräämistä

- 172 Siltä osin kuin on kysymys EY 82 artiklan rikkomista koskevasta ensimmäisestä väitteestä, joka liittyy kohtuuttomien kauppahintojen määräämiseen, riidanalaisessa päätöksessä todetaan, ettei tällaista väitettä voida hyväksyä, koska Caterpillar ei määrää mitään hintaa ja koska sen jakelijoilla on vapaus tarjota jälleenmyyjille ja käyttäjille hintoja, joita ne aikovat soveltaa (riidanalaisen päätöksen 8 kohdan toinen alakohta).

173 Kantajan mielestä tämä arviointi on väärä, kun otetaan huomioon Caterpillarin Maiaan vuonna 1993 kohdistama painostus. Lisäksi kantajan mukaan tältä osin on olennaista selvittää, onko kysymys kohtuuttomasta hinnasta, kun Caterpillar korottaa 10 prosentilla myyntihintaa, jota sovelletaan myytäessä Eurooppaan vietäviksi tarkoitettuja varaosia yhdysvaltalaisille jakelijoille, ja kun se ei salli Yhdysvalloista tuotteita hankkivan eurooppalaisen jälleenmyyjän saavan määräalennuksia. Kantaja toteaa tältä osin, että vaikka lisähinta voidaan periä ”vahingonkorvaukseksi” sille eurooppalaiselle jakelijalle, jonka alueelle tuotteet viedään, Eurooppaan tuotteita vievän yhdysvaltalaisen jakelijan rankaiseminen menee selvästi tätä tavoitetta pidemmälle. Riidanalaisessa päätöksessä ei myöskään oteta huomioon kantajan hallinnollisen menettelyn kuluessa toimittamia tietoja, jotka koskevat sellaisen eurooppalaisen käyttäjän syrjintää, joka ostaa tuotteita Yhdysvalloista joko suoraan tai eurooppalaisen jälleenmyyjän välityksellä maksaen USD-määräisen markkinahinnan, suhteessa eurooppalaisiin jakelijoihin, jotka ostavat tuotteita Belgiasta eurooppalaisilla valuutoilla hintaan, joka väistämättä perustuu USD:n todellista kurssia alempaan kurssiin. Kantajan mukaan tämä tuki, jonka Caterpillar antaa eurooppalaisille jakelijoilleen, häiritsee markkinoiden normaalia toimintaa mahdollistamalla sen, että nämä jakelijat pystyvät vastaamaan Yhdysvalloista peräisin olevaan tuontiin.

174 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa ensinnäkin ja yleisesti, että EY 82 artiklan rikkomista koskevissa väitteissä, jotka kantaja on ensimmäisen kerran esittänyt 11.8.2000 lähettämässään yhteenvedossa, pelkästään todetaan, että Caterpillar on asettanut Haladjianille ja muille eurooppalaisille jälleenmyyjille epäedullisia ja syrjiviä myyntiehtoja ja että tämän johdosta ”[Caterpillarin] käyttäytyminen merkitsi EY 82 artiklassa tarkoitettua määräävän aseman väärinkäyttöä, joka ilmeni erityisesti kohtuuttomien kauppahintojen määräämisinä, markkinoiden rajoittamisena kuluttajien vahingoksi ja erilaisten ehtojen soveltamisena kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin, jotka ovat kaikki EY 82 artiklassa nimenomaisesti mainittuja rikkomisia”. Näin tehdessään kantaja tyytyy vetoamaan EY 82 artiklaan kohdistuvien rikkomisten muodolliseen olemassaoloon tukematta tätä väitettä juuri tähän tapaukseen liittyvillä perusteilla ja esittämättä sen tueksi vähäisintäkään näyttöä.

- 175 Haladjianin ensimmäisestä väitteestä on todettava, ettei kantaja kiistä, että Caterpillar antaa jakelijoilleen, erityisesti yhdysvaltalaisille jakelijoilleen, täyden vapauden määrätä, mitä hintaa ne soveltavat varaosien jälleenmyynnissä asiakkaille, kuten Haladjianille. Kantaja tyytyy tältä osin toistamaan perusteita, joihin on jo vastattu, tai väitteitä, joiden osalta ei ole esitetty riittävästi näyttöä.
- 176 Siltä osin kuin on kysymys painostuksesta, jota Caterpillarin on väitetty kohdistaneen Maiiaan vuonna 1993, sen tutkimuksen perusteella, joka on ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä tehty näiden kahden yrityksen välillä 24.2.1993 tehdyn tilauksen johdosta olleiden yhteydenottojen osalta, voidaan siten katsoa, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä todetessaan, että nämä yhteydenotot selittyivät tämän tilauksen erityisellä asiayhteydellä (ks. edellä 155 ja 156 kohta). Samoista syistä näiden yhteydenottojen perusteella ei voida katsoa, että olisi riittävä näyttö väitetystä kohtuuttomien kauppahintojen olemassaolosta, johon Haladjian vetoaa. Sama koskee eurooppalaisen jälleenmyyjän mahdollisuutta saada määrääalennuksia Caterpillarin yhdysvaltalaisilta jakelijoilta, sillä tämä seikka on tutkittu ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä, eikä sen perusteella ole mahdollista todeta mahdollisen kilpailunrajoituksen olemassaoloa tässä tapauksessa (ks. edellä 62 kohta).
- 177 Kantajan väitteestä, jonka mukaan 10 prosentin hinnankorotus, jota Caterpillar soveltaa yhdysvaltalaisiin jakelijoihinsa EY/EFTA-vyöhykkeelle vietäviksi tarkoitettujen varaosien tilausten osalta, ylittää CES-järjestelmälle ominaiset tarpeet, on todettava, ettei myöskään sen tueksi ole esitetty vähäisintäkään näyttöä, joka koskisi tämän toimenpiteen suhteettomuutta tai perusteettomuutta. Tällainen väite ei siis voi riittää kyseenalaistamaan niitä objektiivisia syitä, joita riidanalaisen päätöksen mukaan on siihen hinnaneroon, jota Caterpillar soveltaa yhdysvaltalaisiin jakelijoihinsa vientiin suuntautuvan myynnin osalta, ja joihin kuuluu pääasiallisesti tarve säilyttää Caterpillarin eurooppalaisen jakeluverkon laatu ja eheys.

178 Samaten tiedot, jotka koskevat Bergerat'n Ranskassa soveltamien hintojen ja Haladjianin Yhdysvalloista vuosina 1992–2000 saamien hintojen kehitystä ja jotka on hallinnollisen menettelyn kuluessa toimitettu 11.8.2000 lähetetyn yhteenvedon liitteenä ja jotka kantaja on esittänyt näyttönä siitä, että sitä syrjitään Caterpillarin eurooppalaisiin jakelijoihin nähden, koska se joutuu maksamaan Yhdysvalloista ostamansa varaosat USD:eilla, kun taas eurooppalaiset jakelijat voivat ostaa varaosat Euroopasta Caterpillar Overseasilta maksamalla eurooppalaisella valuutalla, joka on sidottu niille edulliseen USD:n kurssiin, eivät riitä kyseenalaistamaan sitä, miten riidanalaisessa päätöksessä arvioidaan kohtuuttomien kauppahintojen väitettyä määräämistä. Nämä Haladjianin havaitsemat hintaerot voivat nimittäin selittyä aivan hyvin yhtäältä USD:n arvostuksella suhteessa eurooppalaisiin valuuttoihin kaudella 1992–2000 ja toisaalta Caterpillarin jakeluverkolle ominaisilla tarpeilla, koska Caterpillar voi myyntipolitiikkansa puitteissa päättää estää sen, että valuuttamarkkinoiden vaihteluun liittyvät vaikutukset kohdistuisivat sen eurooppalaisiin jakelijoihin täysimääräisesti. Erityisesti ja ennen kaikkea on todettava, ettei eurooppalaisten jälleenmyyjien tilannetta voida rinnastaa Caterpillarin eurooppalaisten jakelijoiden tilanteeseen, kun otetaan huomioon, että jälkimmäisiä koskevat sopimusvelvoitteet eivät sido ensin mainittuja.

179 Kantaja ei näin ollen ole näyttänyt toteen, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen tutkiessaan kantajan väitettä, jonka mukaan EY 82 artiklaa on rikottu siten, että Caterpillar on määrännyt kohtuuttomia kauppahintoja.

b) Väite, jonka mukaan markkinoita on rajoitettu kuluttajien vahingoksi

180 Siltä osin kuin on kysymys EY 82 artiklan rikkomista koskevasta toisesta väitteestä, jonka mukaan markkinoita on rajoitettu kuluttajien vahingoksi, riidanalaisessa päätöksessä todetaan, että väite on perusteeton, koska käyttäjät voivat ilman

sidonnaisuuksia hankkia tuotteita mistä tahansa ja jälleenmyyjät voivat hankkia tuotteita muilta maantieteellisiltä vyöhykkeiltä ilmoittamalla tilattujen varaosien määränpäänä olevalle maantieteelliselle vyöhykkeelle sijoittautuneiden käyttäjien henkilöllisyyden (riidanalaisen päätöksen 8 kohdan toinen alakohta).

- 181 Kantaja arvostelee tätä arviointia tähdentäen, ettei siinä oteta huomioon CES-järjestelmän raskautta ja jäykkyyttä, sillä järjestelmässä vaaditaan tarpeettoman paljon tietoja. Samoin se, ettei eurooppalainen jälleenmyyjä voi edes ilmoitetun käyttäjän lukuun kerätä varastoja Yhdysvalloista, jossa varaosat ovat halvempia, rajoittaa kantajan mukaan eurooppalaisten käyttäjien hankintamahdollisuuksia. Kantaja vetoaa tältä osin todistuksiin, jotka kaksi sen asiakasta, jotka toivoivat, että kantaja voisi hallinnoida merkittävää varaosavarastoa, olivat antaneet tammikuussa ja helmikuussa 1993.
- 182 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä esitettyjen väitteiden tarkastelusta ilmenee, ettei yksikään näistä väitteistä ole sellainen, että sen perusteella voitaisiin päätellä, ettei niiden eurooppalaisten käyttäjien, jotka käyttävät Haladjiania toimeksisaajana CES-järjestelmän puitteissa, tekemiä tilauksia olisi täytetty (ks. edellä 74–77 kohta). Markkinoita ei siis ole kantajan väittämin tavoin rajoitettu käyttäjien vahingoksi.
- 183 Huomioon on otettava myös se seikka, että arvioitaessa eurooppalaisten käyttäjien – täysin lainmukaista – halua pystyä saamaan varaosia, jotka on ostettu Yhdysvalloista, jossa ne ovat halvempia, on käytettävä perusteena – komission hyväksymää – Caterpillarin myyntipolitiikkaa, jossa halutaan rajoittaa tällaista vyöhykkeiden välistä myyntiä, jotta suosittaisiin eurooppalaisia jakelijoita, jotka joutuvat ollakseen paikalla ja tarjotakseen kaikki Caterpillarin haluamat palvelut, kuten työkoneiden myyntipalvelun, vastaamaan kustannuksista, joita ei ole sellaisilla eurooppalaisilla jälleenmyyjillä, jotka hankkivat tuotteita Yhdysvalloista eurooppalaisten käyttäjien lukuun. Tätä tilannetta, jossa punnitaan eri osapuolten intressejä, ei siis voida kyseenalaistaa kantajan väitteiden perusteella huolimatta Haladjianin kahden asiakkaan tahdonilmauksesta, jonka mukaan ne haluavat, että ne pystyvät

maksimoimaan hankintamahdollisuutensa ottamatta kuitenkaan huomioon Caterpillarin ja sen jakeluverkon omia intressejä.

184 Kantaja ei näin ollen ole näyttänyt toteen, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen tutkiessaan kantajan väitettä, jonka mukaan EY 82 artiklaa on rikottu siten, että Caterpillar on rajoittanut markkinoita kuluttajien vahingoksi.

c) Väite, jonka mukaan kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin on sovellettu erilaisia ehtoja

185 EY 82 artiklan rikkomista koskevasta kolmannesta väitteestä, jonka mukaan kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin on sovellettu erilaisia ehtoja, riidanalaisessa päätöksessä todetaan, ettei kantelija esitä mitään todistetta, joka voisi osoittaa, että sitä syrjittiin muihin jälleenmyyjiin nähden. CES-järjestelmä päinvastoin kohtelee kaikkia eurooppalaisia jälleenmyyjiä yhdenmukaisesti (riidanalaisen päätöksen 8 kohdan toinen alakohta).

186 Kantaja väittää, ettei tältä osin ole relevanttia, syrjitäänkö sitä muihin eurooppalaisiin jälleenmyyjiin nähden, vaan relevanttia on se, että sitä syrjitään muihin eurooppalaisiin ostajiin – jakelijoihin, jälleenmyyjiin ja käyttäjiin – nähden vastaavien määrien osalta. Näin ollen se, että CES-järjestelmä hyväksyy Haladjianin kaltaiset eurooppalaiset jälleenmyyjät vain sillä edellytyksellä, että ne toimivat lopullisten käyttäjien toimeksisaajina, merkitsee, että niille asetetaan ehtoja, jotka eivät ole objektiivisesti perusteltuja ja joiden ainoa tarkoitus on karsia vaihtoehdoisen tarjonnan mahdollisuuksia.

187 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa tässä yhteydessä, ettei kantaja voi tältäkin osin vaatia samaa kaupallista kohtelua kuin se, jonka Caterpillar myöntää

eurooppalaisille jakelijoilleen, koska näitä jakelijoita sitovat sellaiset sopimusvelvoitteet, jotka eivät koske Haladjiania. Tämä ostajien ryhmä erottuu siis jälleenmyyjistä ja käyttäjistä, joita tällaiset velvoitteet eivät sido.

- 188 Kantaja ei näin ollen ole näyttänyt toteen, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen tutkiessaan kantajan väitettä, jonka mukaan EY 82 artiklaa on rikottu siten, että kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin on sovellettu erilaisia ehtoja.

3. *Kantajan muut väitteet*

- 189 Kantaja arvostelee riidanalaista päätöstä sen vuoksi, että siinä jätetään täysin huomiotta Caterpillarin muut menettelytavat, joista ilmenee järjestelmällinen toimintalinja, jolla pyritään kantajan syrjäyttämiseen, koska se on ainoa Euroopassa jäljellä oleva eurooppalaisten jakelijoiden kilpailija. Kantajan mukaan nämä menettelytavat, joita Caterpillar pääasiallisesti harjoittaa Bergerat'n kanssa, muodostuvat kantajan hankintojen valvonnasta, CES-järjestelmän "vuodoista", joiden ansiosta Bergerat pystyy tekemään myyntikäyntejä kantajan asiakkaiden luona, Bergerat'n saamasta profit credit -ostohyvityksestä, jonka ansiosta tämä yritys saa tietoonsa niiden ostojen määrän, joita Haladjian tekee Yhdysvalloista ranskalaisten asiakkaidensa lukuun, ja toimenpiteistä, joilla sen toiminta ja jälleenmyyjien toiminta yleensä pyritään saattamaan huonoon valoon niin, että annetaan ymmärtää, etteivät jälleenmyyjien myymien varaosien laatu ja aitous ole taattu.

- 190 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa, ettei kantaja ole hallinnollisessa menettelyssä vedonnut näihin väitteisiin ja erityisesti niihin, jotka koskevat toimia, joista Bergerat'n väitetään olevan vastuussa, EY 82 artiklan rikkomista koskevinä väitteinä. Riidanalaista päätöstä ei siis voida arvostella siitä, ettei siinä ole tutkittu näitä väitteitä tästä näkökulmasta.

4. *Päätelmä*

- 191 Edellä esitetystä seuraa, että niiden väitteiden perusteella, joita kantaja on esittänyt riidanalaisessa päätöksessä EY 82 artiklan sovellettavuuden osalta noudatetusta päättelystä, ei voida kyseenalaistaa sitä, miten komissio on tässä yhteydessä arvioinut tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja. Toinen kanneperuste on näin ollen hylättävä.

E Kolmas kanneperuste, joka koskee menettelysääntöjen rikkomista

1. Väite, joka koskee menettelyn kohtuuttoman pitkää kestoa

- 192 Kantaja toteaa, että hallinnollinen menettely kantelun jättämisestä hylkäävään päätökseen kesti melkein kymmenen vuotta, ja väittää, ettei tällainen kesto ole kohtuullinen. Tutkinta oli kantajan mukaan nimittäin kestänyt liian kauan, koska siitä, kun kantelu tehtiin lokakuussa 1993, kului seitsemän vuotta siihen, kun syyskuussa 2000 komission yksiköt ilmoittivat suullisesti kantajalle aikovansa lopettaa kantelun käsittelyn. Kantaja on lokakuusta 2000 lähtien samaten joutunut ryhtymään useaan otteeseen toimenpiteisiin, muun muassa nostamaan laiminlyöntikanteen, saadakseen 6 artiklan mukaisen kirjeen ja lopullisen päätöksen. Kantajan mukaan hallinnollisen menettelyn kohtuuton kesto on lisäksi vaikuttanut asiakirja-aineiston sisältöön, koska kantaja on CES-järjestelmän käyttöönoton myötä menettänyt mahdollisuuden kerätä hintoja koskevia lisätodisteita.

- 193 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa ensinnäkin, että siinä tapauksessa, että riidanalainen päätös on kantelun hylkäävä päätös, tämän kantelun käsittelyn mahdollisesti liian pitkä kesto ei lähtökohtaisesti voi vaikuttaa komission tekemän lopullisen päätöksen sisältöön. Käsittelyn kesto ei nimittäin voi muutoin kuin poikkeuksellisissa tilanteissa muuttaa asian aineellisia perusteita, jotka tapauksen mukaan osoittavat, että kilpailusääntöjä on joko rikottu tai että niitä ei ole rikottu, tai joiden vuoksi on perusteltua, että komissio jättää tutkinnan tekemättä (asia C-39/00 P, SGA v. komissio, määräys 13.12.2000, Kok. 2000, s. I-11201,

44 kohta). Kantelun tutkinnan kesto ei siis lähtökohtaisesti aiheuta vahinkoa kantelijalle, kun kantelu hylätään.

- 194 Nyt esillä olevassa asiassa kantaja ei ole myöskään osoittanut asiassa merkityksellisellä tavalla, miten hallinnollisen menettelyn kesto on saattanut vaikuttaa riidanalaisessa päätöksessä huomioon otettuihin aineellisiin perusteisiin tai muuttaa näitä.
- 195 Lisäksi on todettava, että se, että komission on toimittava kohtuullisessa ajassa, kun se tekee päätöksiä kilpailupolitiikan alaan kuuluvien hallinnollisten menettelyjen päätteeksi, on hyvän hallinnon periaatteen sovellus (ks. kantelujen hylkäämisen osalta asia C-282/95 P, Guérin automobiles v. komissio, tuomio 18.3.1997, Kok. 1997, s. I-1503, 37 ja 38 kohta). Tällaisen menettelyn keston kohtuullisuutta on arvioitava tapauskohtaisesti, ja arvioinnissa on otettava huomioon erityisesti asiayhteys, ne eri menettelyvaiheet, joita komission on noudatettava, asian vaikeusaste sekä asian merkitys eri osapuolille (yhdistetyt asiat T-213/95 ja T-18/96, SCK ja FNK v. komissio, tuomio 22.10.1997, Kok. 1997, s. II-1739, 57 kohta).
- 196 Nyt esillä olevassa asiassa menettelyn kesto selittyy tosiseikkojen vaikeusasteella, sillä niiden johdosta tarkastelun kohteena on suuren yrityksen maailmanlaajuisesti ja Euroopan laajuisesti soveltama myyntipolitiikka, ja tarpeella tutkia kantajan esittämät lukuisat väitteet ja asiakirjaliitteet. Kantaja on siten täydentänyt kanteluaan, jonka se teki 18.10.1993 sellaisen menettelyn ollessa käynnissä, jonka komissio oli aiemmin aloittanut Caterpillaria kohtaan lähetettyään 12.5.1993 väitetiedoksiannon, lähettämällä komissiolle useita kirjeitä huhti- ja toukokuussa 1994, elokuussa 1995, touko- ja elokuussa 1997, marras- ja joulukuussa 1997 sekä elokuussa 2000 saattaakseen tämän tietoon uusia seikkoja tai kommentoidakseen menettelyn tilaa. Samaten kantaja on sille 19.7.2001 lähetetyn 6 artiklan mukaisen

kirjeen jälkeen esittänyt 22.10.2001 laajoja huomautuksia, jotka komission oli tutkittava, ennen kuin se teki 1.4.2003 riidanalaisen päätöksen.

197 Hallinnollisen menettelyn kohtuutonta kestoa koskeva väite on näin ollen hylättävä.

2. Väitteet, joiden mukaan kantelua tutkittaessa on menetelty huolimattomasti ja puolueellisesti ja riidanalaisista päätöistä on perusteltu puutteellisesti

198 Kantaja väittää, että komissio toimi huolimattomasti ja puolueellisesti, kun se hylkäsi kantajan kantelun edes tutkimatta relevanttien markkinoiden tilannetta, vaikka komissiolla oli käytettävissään tätä koskevia tietoja eli kantelun liitteenä ollut taulukko, joka osoittaa Haladjianin myynnin vähentyneen vuodesta 1989 vuoteen 1992 ja joka on saatettu ajan tasalle vuonna 1999, sekä tietoja, jotka koskevat eri jakelijoiden Euroopassa ja Yhdysvalloissa myymiä tuotteita ja soveltamia hintoja ja joita Haladjian tai jakelijat olivat esittäneet. Kantaja väittää lisäksi, että komission oli riidanalaisessa päätöksessä selitettävä ne syyt, joiden vuoksi se päätti hylätä kantelun, vaikka se oli seitsemän vuoden ajan antanut kantajalle päinvastaisia viitteitä. Kantaja toteaa tältä osin, että komissio oli ilmoittanut sille 13.4.1995 päivätyllä kirjeellä, että tietyt asiakirja-aineiston osat olivat ”erityisen tärkeitä”, tai että tuolloin kilpailu-asioista vastanneen komission jäsenen Van Miertin 15.6.1999 päivätty kirje oli antanut aihetta uskoa, että Caterpillarille osoitetaan väitetiedoksianto.

199 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kun komissio perustelee päätöksensä, joita sen on tehtävä kilpailusääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sen ei tarvitse ottaa kantaa kaikkiin osapuolten vaatimustensa tueksi esittämiin perusteluihin. Riittää, että se esittää päätöksen systematiikan kannalta olennaiset

tosiseikat ja oikeudelliset näkökohdat (asia T-111/96, ITT Promedia v. komissio, tuomio 17.7.1998, Kok. 1998, s. II-2937, 131 kohta).

- 200 Väitteestä, jonka mukaan komissio ei ole tutkinut relevanttien markkinoiden tilannetta, on tältä osin todettava, että riidanalaisen päätöksen 4 kohdassa määritellään relevantit markkinat sekä kyseessä olevien tuotteiden eli työkonoiden ja niiden varaosien osalta että näiden markkinoiden maantieteellisen laajuuden osalta. Lisäksi riidanalaisessa päätöksessä esitetään selvästi ne tosiseikat ja oikeudelliset näkökohdat, joiden vuoksi kantelu on perusteltua hylätä EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomista koskevien väitteiden osalta. Komissiota ei siis voida arvostella siitä, että se ei ole hallinnollisen menettelyn aikana tai riidanalaisessa päätöksessä viitannut asiakirjoihin, joiden olennaisuutta kantaja ei ole osoittanut.
- 201 Lisäksi on korostettava, että komission 13.4.1995 päivätyssä kirjeessä pelkästään kysyttiin kantajalta, mitkä niistä asiakirja-aineistoon sisältyvistä asiakirjoista, jotka olivat erityisen tärkeitä, olivat mahdollisesti luottamuksellisia Caterpillariin nähden niin, ettei niitä voitu sellaisinaan antaa tiedoksi tälle yritykselle. Samoin komission jäsenen Van Miertin kantajalle 15.6.1999 lähettämässä kirjeessä todettiin pelkästään, että ”asiassa Javico äskettäin annetun tuomion johdosta [komission] yksiköt [olivat] saattamassa alustavat kuulemismenettelyt päätökseen lähettämällä uuden väitetiedoksiannon” ja että kantelijan oli kuitenkin myönnettävä, ”että [hänen] oli tässä vaiheessa mahdoton ennakoita tämän kuulemisen lopputulosta”. Näiden asiakirjojen perusteella ei siis voida katsoa, että komissio olisi seitsemän vuoden aikana antanut kantajalle viitteitä, joiden perusteella tämä saattoi ajatella, että komissio oli pikemminkin päättänyt määrätä Caterpillarille seuraamuksen EY 81 ja EY 82 artiklan perusteella kuin hylätä kantelun, eikä näitä asiakirjoja tarvinnut tarkastella lopullisessa päätöksessä.
- 202 Väitteet, joiden mukaan kantelua tutkittaessa on menetelty huolimattomasti ja puolueellisesti ja riidanalaisen päätöksen perustelut ovat puutteelliset, on tämän johdosta hylättävä.

3. Väite, jonka mukaan asetuksen N:o 2842/98 6 artiklaa on rikottu

203 Kantaja väittää komission rikkoneen asetuksen N:o 2842/98 6 artiklaa, jossa säädetään, että jos komissio katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta käsitellä kantelua, se ilmoittaa kantelijalle perustelunsa ja asettaa määräajan, jonka kuluessa kantelija voi esittää kirjalliset huomautuksensa. Kantajan mukaan komissio ei ole nyt esillä olevassa asiassa antanut kantajalle tilaisuutta esittää huomautuksiaan syistä, jotka on otettu huomioon kantelun hylkäämiseksi. Riidanalaisessa päätöksessä arvostellaan siten kantajaa siitä, ettei tämä ollut esittänyt tiettyä määrää todisteita erityisesti siltä osin kuin oli kysymys Maialta USD-määräiseen kuluttajahintaan ennen 14.2.1993 tehtyjen ostojen todenperäisyydestä tai siitä, että Maialta tilattujen tuotteiden määränpää oli Ranska eikä Afrikka, antamatta kantajalle tilaisuutta esittää kantaansa näistä kysymyksistä 6 artiklan mukaisesta kirjeestä esittämissään huomautuksissa.

204 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että 6 artiklan mukaisessa kirjeessä todettiin, että komissio oli analysoituaan hallinnollisessa menettelyssä saamansa eri asiakirjat tullut siihen tulokseen, että ”sillä olevien tietojen perusteella ei tässä asiatilassa [ollut] mahdollista suostua hakemukseen”. Nimenomaisemmin Maiaa koskevien asiakirjojen osalta 6 artiklan mukaisessa kirjeessä todettiin erityisesti seuraavaa:

”ICBO ja Schmidt saavat Maialta varaosia hintoihin (USD-määräinen kuluttajahinta tai USD-määräinen ’kansainvälinen hinnasto’), jotka poikkeavat Italiassa sovellettavan hinnaston hinnoista ja ovat ilmeisesti huomattavasti alempia, teeskentelemällä, että näiden varaosien määränpää on Yhdysvallat, johon ei yleensä kannata viedä eurooppalaisilla käyvillä hinnoilla, koska hinnat ovat siellä huomattavasti alempia kuin Euroopassa sovelletut hinnat. Nämä varaosat menevät todellisuudessa Haladjianille – – tämän Afrikassa ja Ranskassa harjoittaman liiketoiminnan tarpeisiin.”

205 Haladjian on vastaukseksi tähän selvitykseen, joka koskee päättelyä, jota komissio aikoi noudattaa, väittänyt tältä osin todisteita esittämättä, että ICBO:n ja Schmidtin välityksellä ostettujen varaosien määränpää oli Ranska ja ettei Maia uskaltanut toimittaa tuotteita Haladjianille avoimesti sen vuoksi, että Caterpillar oli uhannut irtisanoa sen sopimuksen. Kantaja ei näin ollen voi olla hämmästynyt siitä, että riidanalaisessa päätöksessä vastataan näihin huomautuksiin toteamalla, ettei Haladjian ole missään vaiheessa näyttänyt toteen, että se olisi voinut saada Maialta kansainvälisen hinnaston mukaiset hinnat, ja ettei se ole myöskään näyttänyt toteen, että ICBO:n ja Schmidtin välityksellä toteutettujen myyntien lopullinen määränpää oli Ranska eikä Afrikka.

206 Asetuksen N:o 2842/98 6 artiklan rikkomista koskeva väite on näin ollen hylättävä.

4. Väitteet, joiden mukaan oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon on loukattu

207 Kantaja muistuttaa, että se on 23.10.2001 lähettämällään kirjeellä pyytänyt kuulemismenettelyistä vastaavalta neuvonantajalta jäljennöstä kahdesta 6 artiklan mukaisessa kirjeessä tarkoitettusta asiakirjasta eli hintoja koskevia tietoja, joita eräät Caterpillarin eurooppalaiset jakelijat olivat toimittaneet (ks. 6 artiklan mukaisen kirjeen 5.1 kohta), ja komission hallussa olleita asiakirjoja, jotka olivat peräisin Levertonilta (ks. 6 artiklan mukaisen kirjeen 7.1 kohdan d alakohta). Kuulemismenettelyistä vastaava neuvonantaja vastasi 10.12.2001 lähettämässään kirjeessä yhtäältä, että tiedot, jotka koskevat hintoja, joita Caterpillar noudatti eri jakelijoidensa osalta, ovat luottamuksellisia, ja hän totesi samalla, että koska kantelun suunniteltu hylkääminen ei perustunut yksittäisiin hintatasoihin, näiden asiakirjojen tunteminen ei ollut kantelijalle välttämätöntä. Toisaalta kuulemismenettelyistä vastaava neuvonantaja täsmensi, että Levertonin asiakirjassa, jota ei ollut annettu tiedoksi, kiellettiin Levertonia käyttämästä yhdysvaltalaisista tytäryhtiötään CES-järjestelmän ulkopuolisten hankintojen suorittamiseen. Kuulemismenettelyistä vastaava neuvonantaja päätteli tämän perusteella, ettei tällä asiakirjalla ollut merkitystä kantelun hylkäämisen osalta.

- 208 Kantaja väittää kuitenkin, että toisin kuin kuulemismenettelyistä vastaava neuvonantaja on todennut, asiakirja, joka koskee sitä, miten Caterpillar soveltaa CES-järjestelmää eurooppalaisen jakelijan yhdysvaltalaiseen tytäryhtiöön, oli täysin relevantti asian käsittelyn kannalta, koska se mahdollisti niiden vaikutusten analysoimisen, joita CES-järjestelmällä on kilpailuun yhteisössä. Kantaja toteaa lisäksi, että 6 artiklan mukaisessa kirjeessä esitettiin tiettyjä tietoja hinnoista, joita Caterpillar noudatti jakelijoidensa osalta, vaikka riidanalaisessa päätöksessä ei todeta tältä osin mitään. Kantajan mukaan nämä tiedot ovat kuitenkin merkityksellisiä määritettäessä Caterpillarin jakelijoitaan kohtaan noudattaman hintapolitiikan sisältöä. On siten hyödyllistä varmistua siitä, onko Bergerat'n erälle Haladjianin asiakkaille vuonna 1993 tarjoamien kohdennettujen alennusten ja Caterpillarin tähän jakelijaan tänä ajankohtana soveltamien hintojen välillä vastaavuussuhde tai – yleisemmin – poikkeavatko Caterpillarin jakelijoihinsa soveltamat hinnat olennaisesti yhdysvaltalaisiin jakelijoihin sovellettavista hinnoista ja jos poikkeavat, mistä syistä.
- 209 Kantaja toteaa lisäksi, että riidanalaisessa päätöksessä ei oteta huomioon sitä, että eräs Maian työntekijä oli hallinnollisen menettelyn yhteydessä myöntänyt, että Caterpillar poisti Maialta alennuksia siinä tapauksessa, että tämä myi Haladjianille.
- 210 Kaikista näistä syistä kantaja pyytää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteuttaisi kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei komission asiakirja-aineistoon sisälly osia, joita komissio ei ole ottanut huomioon tai joita se on analysoinut virheellisesti, jotta varmistuttaisiin siitä, perustuuko päätös todella paikkansapitäviin tosiseikkoihin ja onko niin, ettei siihen sisälly muita ilmeisiä arviointivirheitä kuin ne, jotka kantaja on pystynyt paljastamaan. Kantaja on tätä pyytäessään tietoinen siitä, ettei sillä kantelijana ole yhtä laajaa oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon kuin kantelun kohteena olevilla yrityksillä. Se ei myöskään vaadi saada tietoonsa liikesalaisuuksia. Tämän vuoksi kantaja ehdottaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyytäisi asiakirja-aineiston tai ainakin kaikki tarpeellisina pitämänsä asiakirjat suoraan itselleen ottaen huomioon, että asian ratkaisemiseksi on tarpeen poistaa kaikki epävarmuustekijät.

- 211 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa, että perustelut, joita kantaja on esittänyt sen väitteen yhteydessä, jonka mukaan oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon on loukattu, eivät mitenkään aseta kyseenalaiseksi kuulemismenettelyistä vastaavan neuvonantajan arviointia, jonka mukaan kyseisten asiakirjojen sisältö oli kantajaan nähden luottamuksellinen liikesalaisuuteen liittyvistä syistä. Nyt esillä olevassa asiassa ei siis voi olla kysymys siitä, että oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon olisi loukattu.
- 212 Lisäksi on todettava, että arvostellessaan kuulemismenettelyistä vastaavan neuvonantajan arviointia, jonka mukaan kyseisten asiakirjojen tunteminen ei ollut mitenkään välttämätöntä niiden syiden ymmärtämiseksi, joiden vuoksi Haladjianin kantelu hylättiin, kantaja tyytyy tuomaan esiin täysin hypoteettisesti ja ennakoiden, mikä intressi komissiolla voisi olla tutkia Caterpillarin jakelijoihinsa nähden noudattamaa hintapolitiikkaa. Tältä osin on muistutettava, että komissiolla ei ole EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomista koskevan kantelun johdosta velvollisuutta aloittaa menettelyä näiden rikkomisten toteamiseksi, vaan se on pelkästään velvollinen tutkimaan kantelijan sen tietoon saattamat tosiseikat ja oikeudelliset seikat tarkasti arvioidakseen, osoittavatko nämä seikat, että yritys on käyttäytynyt tavalla, joka on omiaan vääristämään kilpailua yhteismarkkinoilla ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (ks. edellä 26–28 kohta). Komissiota ei siis voida arvostella siitä, ettei se ole riidanalaisessa päätöksessä esittänyt yksityiskohtaista selvitystä hintapolitiikasta, jota Caterpillar noudatti jakelijoihinsa nähden, koska tässä päätöksessä tuodaan oikeudellisesti riittävällä tavalla esiin ne syyt, joiden vuoksi Haladjianin väitteet EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomisesta on hylättävä.
- 213 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsityksen mukaan ei siis ole tarpeen toteuttaa asia selvittämistoimia niin, että se määräisi komission esittämään kaikki asian ratkaisemisen kannalta tarpeelliset asiakirjat vastaukseksi kantajan tämän sisältöiseen pyyntöön.

- 214 Lopuksi on todettava, ettei kantaja voi vasta oikeudenkäyntivaiheessa vedota riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksensa tueksi siihen, että sen mukaan komission jäsenen Van Miertin kabinetissa 29.6.1998 pidetyssä kokouksessa eräs osallistujista oli todennut, että ”tarkastuksen yhteydessä eräs Maian johtajista myönsi [kirjallisesti], että jos Caterpillar tietäisi sen myyvän Haladjianille, sen alennukset poistettaisiin”. On nimittäin todettava, että vaikka tämä seikka olisi näytetty toteen, mikä ei ilmene asiakirja-aineistosta, se ei sellaisenaan riitä kyseenalaistamaan riidanalaista päätöstä, koska tässä todetaan, että Caterpillar oli ennen helmikuuta 1993 uhannut Maiaa jakelusopimuksen irtisanomisella, jos ilmenee, että Maia kiertää CES-järjestelmän sääntöjä harjoittamalla vyöhykkeiden välistä myyntiä noudattamatta sitä koskevia sääntöjä. Edellä esiin tuotu Maian erään johtajan toteamus voi siis aivan hyvin liittyä Caterpillarin uhkaukseen irtisanoa Maian sopimus, jos Maia edelleen myy ICBO/Schmidt-verkolle, joka oli annettu ilmi helmikuussa 1990 lähetetyssä nimettömässä kirjeessä.
- 215 Väitteet, joiden mukaan asetuksen N:o 2842/98 6 artiklaa on rikottu, on näin ollen hylättävä.
- 216 Edellä esitetystä seuraa, että kolmas kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.
- 217 Kanne on tämän vuoksi hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 218 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäynti-

kulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt vaatimuksensa ja koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on veloitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan komission ja väliintulijoiden oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kanne hylätään.**

- 2) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan komission ja väliintulijoiden oikeudenkäyntikulut.**

García-Valdecasas

Cooke

Trstenjak

Julistettiin Luxemburgissa 27 päivänä syyskuuta 2006.

E. Coulon

R. García-Valdecasas

kirjaaja

jaoston puheenjohtaja

Sisällys

Kanteen taustalla olevat tosiseikat	II - 3785
A Kyseessä olevat yhtiöt	II - 3785
B Hallinnolliset menettelyt	II - 3786
1. Komission Caterpillaria kohtaan aloittama menettely	II - 3786
2. Haladjianin kantelun johdosta aloitettu menettely	II - 3786
Oikeudenkäyntimenettely sekä asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset	II - 3788
Oikeudellinen arviointi	II - 3790
A Alustavat huomautukset velvollisuuksista, joita komissiolla on tutkiessaan EY 81 ja EY 82 artiklan rikkomista koskevaa kantelua	II - 3790
B Yleisesitys CES-järjestelmästä, Haladjianin väitteistä ja riidanalaisesta päätöksestä	II - 3793
1. CES-järjestelmän kuvaus	II - 3793
2. Haladjianin väitteet	II - 3796
3. Riidanalainen päätös ja Haladjianin kanne	II - 3796
C Ensimmäinen kanneperuste, joka perustuu tosiseikkojen arvioinnissa tapahtuneisiin ilmeisiin virheisiin ja EY 81 artiklan sovellettavuutta koskeviin oikeudellisiin virheisiin	II - 3798
1. CES-järjestelmää koskevat väitteet	II - 3799
a) Vyöhykkeiden välisen myynnin rajoittamisen vaikutus	II - 3799
Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat	II - 3799
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 3801
b) Vyöhykkeiden välisten jälleenmyyjien luetteloa koskeva väite	II - 3804
c) Vyöhykkeiden välisen myynnin määränpään valvontaa koskeva väite ..	II - 3805
d) CES-tunnusten myöntämisen viivästymistä koskeva väite	II - 3806

2. Väitteet, jotka koskevat Caterpillarin eurooppalaisille jakelijoilleen lähettämää 15.12.1982 päivättyä kirjettä ..... II - 3808
3. Väitteet, jotka koskevat Bergerat'han liittyviä asiakirjoja ja Bergerat'n Haladjianin asiakkaille tekemiä tarjouksia ..... II - 3810
  - a) Caterpillarin Bergerat'lle 19.7.1990 lähettämää kirjettä koskeva väite .. II - 3810
    - Riidanalainen päätös ..... II - 3810
    - Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 3811
    - Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 3812
  - b) Väitteet, jotka koskevat Bergerat'n Haladjianin asiakkaille tekemiä tarjouksia ..... II - 3813
    - Riidanalainen päätös ..... II - 3813
    - Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 3814
    - Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 3815
4. Väitteet, jotka koskevat Levertoniin liittyviä asiakirjoja ..... II - 3818
  - a) Riidanalainen päätös ..... II - 3818
  - b) Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 3818
  - c) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 3819
5. Väitteet, jotka koskevat Maiaan liittyviä asiakirjoja ..... II - 3820
  - a) Maia/ICBO/Schmidt-verkkoon liittyvät asiakirjat ..... II - 3820
    - Riidanalainen päätös (6.3 kohta ja 7.1 kohdan c alakohta) ..... II - 3820
    - Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 3822
    - Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 3825
  - b) Asiakirjat, jotka koskevat 24.2.1993 tehtyä tilausta ..... II - 3828
    - Riidanalainen päätös ..... II - 3828
    - Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 3831
    - Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 3835

6. Päätelmä	II - 3839
D Toinen kanneperuste, joka koskee riidanalaisessa päätöksessä EY 82 artiklan sovellettavuuden osalta noudatettua päättelyä	II - 3840
1. Kantelun sisältö	II - 3840
2. Väitteet, jotka on esitetty 11.8.2000 lähetetyssä yhteenvedossa	II - 3841
a) Väite, joka koskee kohtuuttomien kauppahintojen määrittämistä	II - 3841
b) Väite, jonka mukaan markkinoita on rajoitettu kuluttajien vahingoksi ..	II - 3844
c) Väite, jonka mukaan kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin on sovellettu erilaisia ehtoja	II - 3846
3. Kantajan muut väitteet	II - 3847
4. Päätelmä	II - 3848
E Kolmas kanneperuste, joka koskee menettelysääntöjen rikkomista	II - 3848
1. Väite, joka koskee menettelyn kohtuuttoman pitkää kestoa	II - 3848
2. Väitteet, joiden mukaan kantelua tutkittaessa on menetelty huolimattomasti ja puolueellisesti ja riidanalaista päätöstä on perusteltu puutteellisesti	II - 3850
3. Väite, jonka mukaan asetuksen N:o 2842/98 6 artiklaa on rikottu	II - 3852
4. Väitteet, joiden mukaan oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon on loukattu ..	II - 3853
Oikeudenkäyntikulut	II - 3856